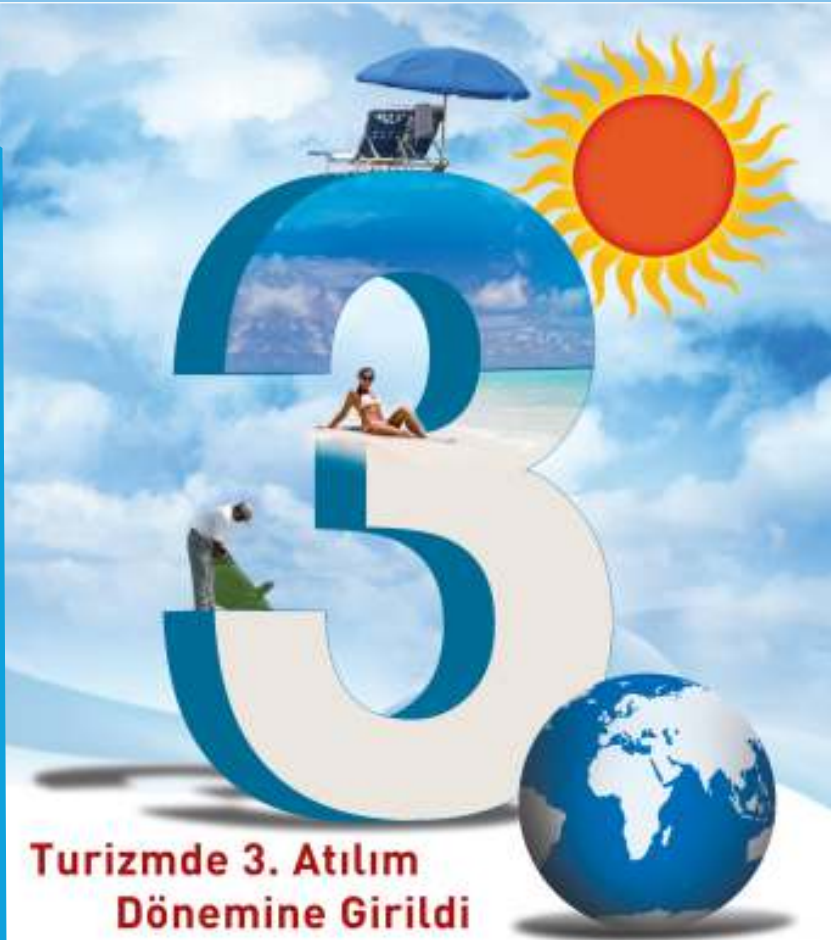

TÜROFED TURİZM RAPORU

- Turizmde Yeni Bir Dönem Başlıyor ► 2010'da Ne Oldu 2011'de Ne Bekleniyor
- Akdeniz'de Pazara Bağımlılık Azalıyor ► Turist Profili Değişiyor ► Konaklamada Kayıtlılık Azalıyor ► Konaklamada Tekelleşme Yok ► 2010'da 39 Tesiste 33 Bin Yatak El Değiştirdi ► Yurtdışından Turizme 94 Milyon Dolarlık Yatırım
- Dünya Turizminin Üçte Biri Akdeniz'de ► Turizm Anadolu'ya Yayılıyor ► 51 Şehirden 178 Proje Teşvik Aldı

TÜROFED
Turizm Raporu
Üç ayda bir yayınlanır
Yıl: 1, Sayı 3
Ocak 2011

Sahibi

TÜROFED
Türkiye Otelcileri Federasyonu
Turkish Hotels Federation

TÜROFED adına
Ahmet Barut

Yayına Hazırlayan
Ekin Grubu Araştırma Birimi

Genel Müdür
Cihan Yiğın

Editör
Fehmi Köfteođlu

Yayın Koordinatörü
Erol Karabulut

Katkıda Bulunanlar
İsmail Toksoy
Özlem Kasa

Sanat Yönetmeni
Murat Kezli

Yazışma Adresi
Türkiye Otelcileri Federasyonu (TÜROFED)
Genel Merkezi
Ebulula Mardin Cad. Maya Meridien İş Merkezi
D-2 Blk. K:3 D:13 Akatlar Beşiktaş / İSTANBUL
Tel : 212 351 42 00 pbx
Faks : 212 351 42 03
E-posta: info@turofed.org.tr
Web : www.turofed.org.tr

Yayına Hazırlayan
Ekin Grubu Araştırma Birimi
Halaskargazi Cad. 145-301/8 Şişli-İstanbul
Tel : 212 296 22 22
Faks : 212 247 44 60

Turizm Raporu, Türkiye Otelcileri Federasyonu (TÜROFED) için Ekin Grubu Araştırma Birimi tarafından hazırlanmıştır.

Katkılarından dolayı **AKBANK**'a teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

● Turizmde Yeni Bir Dönem Başlıyor	.5
● Türkiye Dünya Turizmi 1. Liginin İlk 10 Ülkesi Arasında	.6
● Dünyada ve Türkiye'de 2010'dan 2011'e Turizmde Ne Oldu Neler Bekleniyor?	.7
● 10 Maddede Geçen Yıl Türkiye ve Dünya Turizminde Neler Oldu?	.8
● Turizm Geliri Ziyaretçi Sayısı İle Ters Orantılı Gelişiyor, Kişi Başı Gelir Düşüyor	.9
● Gelen Yabancı Ziyaretçi İstanbul Dışında Bütün Bölgelerde Arttı	.8
● Akdeniz'de Pazara Bağlımlılık Azalıyor, Yelpaze Genişliyor, Denge Kuruluyor	.10
● Tesis Dışı Konaklama Artıyor	.11
● Turist Profili Değişiyor, Az Gelirli Azalırken, Yüksek Gelirli Artıyor	.11
● Gelen Ziyaretçiler İçinde Genç Nüfusun Oranı Artıyor	.12
● Vizeler Kalktı Karayolundan Girişler Arttı	.12
● Konaklamada Kayıtdışı Azalıyor	.13
● Turizm Sektöründe Maliyet Ve Kur Baskısı Devam Ediyor	.13
● Enflasyon Türkiye'de Yüzde 6,4 İken Otellerde Yüzde 10'a Yaklaştı	.14, 15
● Turizm Harcamasının Üçte Biri İstanbul'da Gerçekleşiyor	.16
● 2010'da 39 Tesiste 33 bin Yatak El Değiştirdi	.17
● Yurtdışından Turizme Doğrudan Yatırımlar 94 Milyon Dolara Ulaştı	.18
● Konaklamada Tekelleşme Yok Sektör Rekabete Açık	.19
● Dünya Turizminin Üçte Biri Akdeniz'de	.20
● Almanya'da 2010'da Pazar Payını En Çok Artıran Ülke Türkiye Oldu	.21
● Avrupa'da Toparlanma Yavaş Olacak Gözler Rusya'ya Çevriliyor	.21
● 11 Aylık Dönemde Alman Yatırım Teşvik Belgeleri	.22
● Turizm Anadolu'ya Yayılıyor 51 Şehirden 178 Proje Teşvik Aldı	.22
● Konaklama Tesisi Yatırımları Anadolu'ya Yayıldı	.23
● AVM ve Otel Kredisine Yüzde 50 Sınırı	.24
● Oteller, Eşyası Çalınan Müşteriye Tazminat Ödeyecek	.24
● Özel Tüketim Vergisi	.25
● Turizmde KDV İndirimi Sürüyor Ama ÖTV Yüklü Artıyor	.25
● Turizmde İşgücü Maliyetleri Artıyor	.26
● 2010'da Havalimanlarından 103 Milyon Yolcu Geçti	.27
● Ocak-Kasım 2010 Döneminde Alınan Yatırım Teşvik Belgeleri	.28, 29, 30, 31

Merhabalar,

Yeni bir yıla, yeni umutlarla ve TÜROFED olarak yeni bir yönetimle giriyoruz.

3. Olağan Genel Kurulumuzu 20 Aralık 2010 tarihinde Sayın Başbakanımızın da katılımı ile Ankara'da gerçekleştirdik.

Genel kurulumuzda da herkes tarafından ifade edildiği gibi, Türk turizm sektörü olarak yeni döneme giriyoruz. Yeni hedeflerimiz ve ideallerimiz var. Artık Akdeniz'in turizmde lider ülkesi olmak istiyoruz.

Bu, içi boş bir hayal değil, sağlam dayanakları olan bir iddiadır.

Öncelikle geçmişe göre çok daha fazla tecrübeye, bilgi birikimine ve insan gücüne sahip olmamız kendimize olan güveni artırıyor. Rakamlar da bu iddiamızı destekliyor: Son üç yılda Akdeniz'deki büyük rakiplerimizin hepsi; İspanya, Yunanistan, Fransa pazar kaybederken, Türkiye, dünyada yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen yüzde 16'lık bir büyüme yakalayabilmiştir.

Bu arada ülke içinde de yatırımların ve talebin kıyılarından ve İstanbul'dan Anadolu'ya yayılmaya başlaması bizi hem memnun ediyor, hem de 10 yıl içinde rakamlarımızı ikiye katlama hedefimize yaklaştırıyor. Çünkü sadece Antalya ve İstanbul ile 60 milyon turisti ülkemize çekemeyiz, yeni destinasyonları da devreye sokmalıyız.

Teşvikli yatırımlarda son iki yılda trend tam tersi bir gelişme göstererek beş büyük turizm ilinden (Antalya, İstanbul, Muğla, Aydın, İzmir) Anadolu'ya kaymıştır. Bizi son derece memnun eden bu gelişmenin önümüzdeki dönemde de devam edeceğini düşünüyoruz.

Genel kurulumuzla gündeme gelen ve tartışılan bir konu da Meslek Birliği Yasasıdır. Biz bu yasayı kendi kaynağımızı kendimiz yaratmak için istiyoruz.

Bu alanda yapılacak düzenleme, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın tanıtım faaliyetlerinin etkisini arttıracaktır. Ayrıca bölgesel tanıtıma da bölge yapılanmalarımız kanalıyla katkı sağlanacaktır.

Milyarlarca dolarlık sabit yatırımı olan konaklama sektörünün TOBB, TÜSİAD gibi meslek örgütlerinden farklı olarak, bölgelerin, ülkenin tanıtımında inisiyatif alması bir zorunluluktur. Bu nedenle de konaklama sektörüne kendi kaynağını yaratma kabiliyetini verecek bir yasal düzenleme, bugün olduğu gibi yarın da ihtiyaç olarak kalacaktır.

Herşeye karşın biz, konaklama sektörü olarak, dünya turizmde liderliği hedefleyen yeni bir dönemin başında, yine en büyük katkıyı koyacağız.

Bu fırsatla herkesin yeni yılını kutlar, 2011'in tüm dünya için barış, huzur, mutluluk getirmesini dilerim.

Ahmet Barut
Türkiye Otelciler Federasyonu
TÜROFED Başkanı

Akbank turizm sektörüyle çalışmalarını artırarak sürdürecektir

Akbank olarak dünya turizminin parlayan yıldızı olan ülkemizin turizm sektöründeki hedeflerine katkı sağlayan çalışmaları desteklemeye devam ediyoruz. Bu kapsamda **Türkiye Otelciler Federasyonu** ile birlikte “**Turizm Raporu**” nun üçüncüsünü yayınlamaktan dolayı çok mutluyuz. Türk turizmine hizmet etmek isteyen herkes için önemli bir bilgi kaynağı olacağına inandığımız raporun sektöre önemli katkılar sağlayacağını düşünüyoruz.

Türkiye, gelen turist sayısı açısından dünya sıralamasındaki 9’unculuğu ve turizm gelir sıralamasındaki 7’nciliğiyle bugün artık sadece bölgesinin değil, dünyanın en önemli turizm ülkelerinden biridir. Ülkemiz, zengin kültürel dokusu ile sadece doğa turizmi değil, tarih ve kültür turizmi açısından da büyük bir zenginliğe sahiptir. Ülkemizin bu eşsiz potansiyelini değerlendirerek, sürdürülebilir başarılar imza atmak ve uluslararası turizm gelirlerinden daha fazla pay alabilmek için hepimize çok önemli görevler düşüyor. Bu kapsamda Akbank olarak sektörün gelişmesine destek olmak için turizmcilerin nakit akışına uygun hazırlanmış kredi ürünlerimiz başta olmak üzere diğer bankacılık ürünlerimizle **Turizme Destek Paketi** altında çözümlerimizi sunuyoruz.

Sektörde yer alan oteller, kafeler, restoranlar, kuyumcular, dericiler, seyahat ve bilet satış acenteleri gibi işletmeler Turizme Destek Paketi’imizde yer alan Tek Sezon Ödemeli Turizme Destek Kredisi ile tadilat, değişiklik, boya işleri; yenilemeyi düşündükleri mobilya, mefruşat, beyaz eşya, klima gibi ihtiyaçlarını giderebiliyorlar. Paketimizi kullanan işletmeler, bu sayede yeni sezona yenilenerek girebiliyorlar. İki-Üç Sezon Ödemeli Turizme Destek Kredisi ile firmaların daha yüksek yatırımlarına uzun vade ve geri ödemesiz dönem avantajıyla destek oluyoruz. Ayrıca, yapılan yatırımların enerji maliyetlerini de azaltması amacıyla **Enerji Dostu Kredi’yi** sunuyoruz. Diğer taraftan, paket kapsamında işletmelere çek karnesi, teminat mektubu, dövizli çek iştirah kredisi, POS- Dövizli POS gibi pek çok ürünü özel koşullarda sağlıyoruz.

Akbank olarak turizm sektöründeki çalışmalarımızı artırarak sürdürmeyi hedefliyoruz. Bu kapsamda turizm sektörünü yakından takip ederek, sektörün gelişimine ve büyümesine destek olacak her türlü ürün ve hizmeti sunmaya devam edeceğimizi belirtir, işbirliğinden ötürü **TÜROFED**’e teşekkür ederim.

Turan Bulut

Akbank Şirket Bankacılığı Pazarlama Bölüm Başkanı

Turizmde Yeni Bir Dönem Başlıyor

Dünyadaki gelişme ve değişimlere paralel olarak turizmde de yeni bir dünya düzeni kurulması yönünde yeni bir sürece girildiğine ilişkin saptama, son dönemde daha yüksek sesle dile getiriliyor.

Uluslararası seyahat endüstrisi bugün itibariyle Avrupa merkezlidir.

Dünya turizm pazarı da Almanya ve İngiltere olmak üzere başını iki Avrupa ülkesinin çektiği Akdeniz bölgesi odaklı bir pazardır.

Bu tablo aynı zamanda günümüzde dünya turizm hareketi ve düzeninin ifadesidir.

Ancak bu düzen hızla değişiyor.

Son 2 yılda, özellikle turist girişlerinde, Avrupa merkezli dünya seyahat endü-

trisi pazarında görülen yavaşlama ve gerilemenin karşısında Çin, Hindistan ve Rusya pazarlarından dışarı yönelen talebin güçlü artış kaydetmesi dikkatlerin buralara yöneltilmesini gerektiriyor.

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO)'nün hazırladığı raporlarda, dünya turizm hareketinin merkezinin Avrupa'dan Asya'ya kayma sürecinin hızla devam ettiği belirtiliyor.

Günümüz dünya turizminin merkezi olan Avrupa'da önemli gelişmeler yaşanıyor.

Yunanistan ve İspanya'da yaşanan ekonomik sıkıntıların neden olduğu protestolar, siyasal gelişmeleri de etkileyen sosyal patlama düzeyine ulaştı.

AB'nin lokomotifi Almanya'nın bütün çabalarına karşın, Avrupa Para biriminin

içine girdiği belirsizlik süreci denetim altına alınamıyor. Avro'nun geleceği tartışılır hale geldi.

Avrupa, hatta dünyanın yurtdışına en çok turist gönderen iki ülkesi İngiltere ve Almanya'nın yurtdışı çıkış vergileri ile ilgili yaptıkları düzenlemeler tüketicilere ek maliyetler getiriyor.

Bunlar 2010'da yaşanan konjonktürel deneyecek gelişmelerdir.

Dünya, bölgeler ve tek tek ülkelerdeki durum incelendiğinde, turizmde yeni bir dünya düzeni kurulma sürecine girildiği ve yeni bir dönemin başladığı açıkça görülüyor.

Diğer sayfalarda yer alan konuyla ilgili yazılar, bu sürecin somut olgu, veri ve dayanaklarını gösteriyor.

● WTO Verileri ile Dünya Turizmi

	2010	2011
Turist sayısı (Milyon)	925	966
Turist sayısında büyüme ve beklentiler (%)	4 - 6	4 - 5
Turizm harcamaları (Milyar Dolar)	880	909
Turizm harcamasında büyüme ve beklentiler (%)	3 - 4	3 - 4

● Küresel Seyahat Pazarında Büyüme Beklentileri (%)

	2010	2011
Ziyaretçi sayısı	> +5	> +3 ↓
Kişibaşı harcama	> -1	> -2 ↓
Oteller	> -1	> +3 ↑
Havayolları	> +5	> +3 ↓
Acente-operatörler	> +2	> +3 ↑

● Avrupa'da Yurtdışı Çıkışı En Yüksek İlk 10 Ülke (Değişim 2009-2010 %)

İngiltere .. ... - 6	Avusturya .. ... +5
Belçika ... ... + - 0	Danimarka . ... +5
Almanya .. ... + - 0	İsveç . . . . +5
Fransa . . . . + 2	Finlandiya . ... +6
İspanya ... ... + 2	Norveç . . . . +8
İtalya . . . . + 9	İsviçre . . . . +8

Kaynak: IPK

Türkiye Dünya Turizmi 1. Liginin İlk 10 Ülkesi Arasında

Türkiye'nin son 10 yılda dünya ekonomisinde artan ağırlığı ve öne çıkan yapısı turizme de yansıyor. Türkiye en büyük 20 ülke, G20'ler arasına girerken, turizmde de 1. ligin ilk 10 ülkesi arasına girme başarısını gösterdi.

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) verilerine göre, Türkiye dünyanın ilk 10 ülkesi arasında ziyaretçi sayısında 7'nci, turizm geliri sıralamasında 9'uncu sırada.

Dünya Turizmi 1. Ligindeki İlk 10 Ülke

Ülkeler			Ülkeler		
		Turizm Geliri (Milyon Dolar)			Ziyaretçi Sayısı (Bin Kişi)
1	ABD	93.899	1	Fransa	76.800
2	İspanya	53.200	2	ABD	54.900
3	Fransa	49.400	3	İspanya	52.231
4	İtalya	40.200	4	Çin	50.900
5	Çin	39.700	5	İtalya	43.200
6	Almanya	34.700	6	İngiltere	28.000
7	İngiltere	30.100	7	Türkiye	25.500
8	Avustralya	25.600	8	Almanya	24.200
9	Türkiye	21.249	9	Malezya	23.650
10	Avusturya	19.400	10	Meksika	21.500

Dünyada ve Türkiye'de 2010'dan 2011'e Turizmde Ne Oldu Neler Bekleniyor?

2010 yılı dünyada, bölgede ve Türkiye'de etkileri ileriki yıllara da yansiyabilecek önemli gelişmelere sahne oldu.

2010 yılı turizmde günümüz seyahat pazarının merkezi konumunda olan Akdeniz bölgesinin yıllardır liderliğini yapan ülkeler açısından kayıplarla geçti.

2009'da ciddi kayıplar yaşayan İspanya, 2010'da kısmen toparlansa da, hâlâ 2008'i yakalayamadı. Yunanistan ve İtalya da 2009'da yaşadıkları gerilemeyi aşamadı.

Öte yandan, Yunanistan ve İspanya'da yaşanan ekonomik sıkıntıların neden olduğu sosyal patlama düzeyindeki siyasal gelişmeler; bütün çabalarına karşın, AB'nin lokomotifi Almanya'nın Avrupa para birimi üzerindeki kontrolünün zayıflamasına neden oldu.

Bu durum, kendisi de AB üyesi olmakla beraber AB'nin ortak parası Avro'yu kullanmayan İngiltere'de tüketicileri destinasyon tercihlerini değiştirmeye yöneltti.

İngiliz para birimi Pound'un Avro karşısında değer yitirmesi, Avro kullanan ülkelerden Yunanistan ve İspanya'nın bu pazarda ciddi kayıplara uğramalarına neden olurken, bu gelişme Türkiye'ye tam tersine, olumlu yönde yansdı.

Türkiye'nin inisiyatif dışında gelişen ama Türkiye'ye yarayan AB'deki bir başka gelişme de, havacılık alanındaki vergiler ile ilgili düzenlemeler oldu.

Avrupa, hatta dünyanın yurtdışına en çok turist gönderen iki ülkesi İngiltere ve Almanya'nın yurtdışı çıkışı vergileri ile ilgili yaptıkları düzenlemeler, Mısır gibi ülkelere maliyet artışında ortaya çıkan olum-

suzluk ile yansırken, Türkiye bu düzenleme de avantajlı konumda.

Bunlar, 2010'da yaşananlar ve 2011'den beklentiler çerçevesinde bakıldığında önemli gelişmelerdir.

Öte yandan "turizmde yeni bir dünya düzeni" sürecine girilirken, Türkiye yeni döneme son 25 yıldır bu alanda yaşanan gelişmelerden edinilen deneyim, oluşan birikim ve elde edilen kazanımlarla giriyor.

Bütün bu gelişmeler, Türkiye'nin turizmde öne çıkmasını sağlarken, rakiplerine karşı daha da avantajlı duruma getiriyor.

Türkiye turizmde 3. atılım dönemi olarak da tanımlanabilecek yeni döneme şöyle bir tablo ile giriyor:

Türkiye Turizmde Yapısal Değişimin Kaynakları

- ✓ Türkiye, dünya turizminin merkezi olan Akdeniz'de rakipleri gerilerken kendisi yükselen bir ülkedir.
- ✓ Son üç yılda Akdeniz ülkelerinden; Fransa, İspanya, İtalya turizmde pazar kaybederken Türkiye yüzde 16 büyüdü.
- ✓ Türkiye bulunduğu bölgede yurtdışına giden kişi sayısı en hızlı artan ülkedir. Bu özelliği ile de önemli bir pazardır.
- ✓ Türkiye dünya turizminin şu anda merkezi olan Avrupa ile yükselen pazar Asya arasında köprü olan bir Avrasya ülkesidir.
- ✓ Bir Avrasya ülkesi olarak bu coğrafi konum Türkiye'ye diğer alanların yanı sıra turizmde de önemli avantajlar sağlıyor.
- ✓ Yükselen pazarlar; BDT, Balkan ve Ortadoğu ülkelerinde Türkiye en çok tercih edilen destinasyondur.
- ✓ Türkiye her açıdan uluslararası seyahat endüstrisi ajandasının öncelikli gündemindedir.
- ✓ Seyahat endüstrisi aktörlerinin büyüme ve gelişmeye yönelik plan ve programlarında Türkiye bir ölçüt olarak kullanılıyor.
- ✓ Avrupa'nın yanı sıra, yükselen pazarlar; Ortadoğu ve Balkanlara yönelik projeksiyonlarda Türkiye baz olarak alınıyor.
- ✓ Türkiye'de yerli firmaların elindeki turizmin lokomotifi konaklama kesimi ve bunun sonucunda elde edilen başarı, model alınıyor.

10 Maddede Geçen Yıl Türkiye ve Dünya Turizminde Neler Oldu?

Dünyada

- 1 -Öger Tours, Alman Thomas Cook'a satıldı.
- 2 -Thomas Cook, Rusya'da Intourist ile ortaklık kurdu.
- 3 - Kuzey Kıbrıs Türk Havayolları (KTHY) iflas etti.
- 4 -Almanya'da HHI havayolu şirketi iflas etti
- 5 -2010'da tur operatörlüğünde iflaslar arttı: Rusya'da Capital Tour; Ukrayna'da Karya Tour; İngiltere'de Goldtrail, Kiss Flights, Sun4u, Holiday Click; Polonya'da Orbis; Almanya'da Kultours; Macaristan'da Aeroviva; Estonya'da Toptours iflas etti.
- 6 -İngiltere'de Thomas Cook ile The Co-operative birleşme kararı aldı.
- 7 -Yunanistan'da turizmde KDV yüzde 6,5'e indirildi, havaalanlarına iniş-kalkış ücreti kaldırıldı.
- 8 -Thomas Cook, İspanya'da tek taraflı olarak otellerden yüzde 5 kesinti yaptı.
- 9 -İspanya hükümeti Baleaerlar turizmine 54 milyon avro destek paketi açıkladı.
- 10 -Almanya ve İngiltere'de havayolu ile yurtdışına çıkış vergisi artırıldı.

Türkiye'de

- 1 -Joy Grubu iflas etti. Şirketin işlettiği oteller TUI'ye geçti.
- 2 - Magic Life Club otellerinin 4 tesisi satıldı.
- 3 -39 tesis mülkiyet ya da işletme bazında el değiştirdi.
- 4 -TUI'nin "En İyi 100 Otel" listesine Türkiye'den 20 tesis girdi.
- 5 -Suriye ve Lübnan'a uygulanan vize kaldırıldı.
- 6 -Siyasi ilişkilerdeki sorunlar sonucunda İsrail pazarı durdu.
- 7 -Yurtdışında 16 yeni tanıtma müşavirliği açma karar alındı.
- 8 -Thomas Cook, Dalaman'ı programına aldı.
- 9 -Alkollü içeceklerdeki ÖTV önce indirildi sonra artırıldı.
- 10 -Ekin Grubu Araştırma Birimi otel enflasyon sepeti oluşturuldu.

Gelen Yabancı Ziyaretçi İstanbul Dışında Bütün Bölgelerde Arttı

Türkiye 2010 yılını turizmde olumlu yanları ağır basan bir yıl olarak yaşadı.

Rakip ülkeler 2010 yılını gelir ve ziyaretçi sayısında kayıplarla kapatırken, Türkiye gelirden kayba uğramakla beraber ziyaretçi sayısını yüzde 5.2 oranında artırdı.

Bu dönemde gelenlerin bölgelere göre dağılımı incelendiğinde Türkiye genelindeki artışın İstanbul dışında diğer bölgelerde gerçekleştiği görülüyor.

Yılın 12 aylık döneminde Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçilerin bölgelere göre dağılımında en büyük artış yüzde 12.2 ile Antalya'da gerçekleşti. Bu dönemde Muğla'ya gelenler yüzde 7.3, İzmir'e gelenler de yüzde 9.3 artarken, İstanbul'a gelen yabancı ziyaretçi sayısı yüzde 7.3 azaldı.

● Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Bölgelere Dağılımı (Ocak-Aralık-12 Aylık)

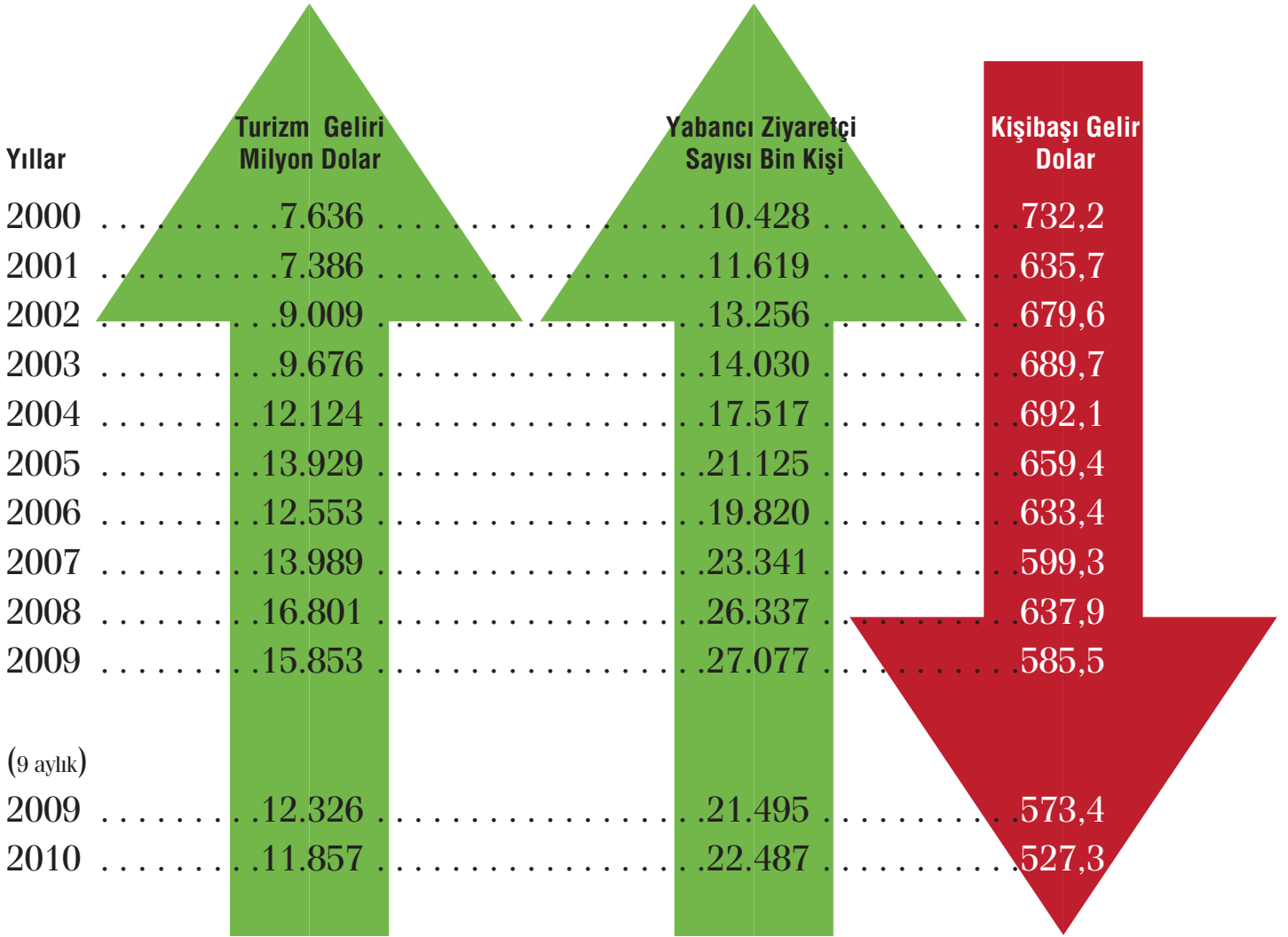
Bölgeler	2009	2010	Değişim
Antalya	8.260.357	9267830	12,20 ↑
İstanbul	7.509.738	6960974	-7,31 ↓
Muğla	2.810.909	3006553	6,96 ↑
İzmir	1.056.910	1155820	9,36 ↑
İlk 4 ilin toplamı	18.918.371	19.789.591	10,90 ↑
Diğer ve güneybölükler	8.158.746	8.702.340	1,11 ↑
TOPLAM	27.077.114	28.491.931	5,23 ↑

Turizm Geliri Ziyaretçi Sayısı İle Ters Orantılı Gelişiyor, Kişi Başı Gelir Düşüyor

Son 10 yıllık süreç içinde turizm sektöründe gözlenen bir diğer eğilim de kişi başına harcamaların azalması. 2001-2010 döneminde yabancı ziyaretçiden elde ettiği geliri 7-8 milyar dolardan 15-16 milyar dolara çıkaran Türkiye, kişi başı gelirlerde ise 700 dolarlardan 512 dolara kadar düşen bir dönem geçirdi. 2010 yılının sonlarına gelirken de bu rakamın 520 dolarlara indiği gözleniyor.

Türkiye’de Yabancı Ziyaretçilerden El Edilen Kişibaşı Gelir (Dolar)

Akdeniz'de Pazara Bağımlılık Azalıyor, Yelpaze Genişliyor, Denge Kuruluyor

Dünya turizminin merkezi Akdeniz bölgesinin lokomotifi olan İspanya, Türkiye ve Yunanistan'a 5 ülkeden gelen yabancı ziyaretçilerin sayısı pazarın yarısını oluşturuyor.

Ekin Grubu Araştırma Birimi'nin hazırladığı "Türkiye Turizmde Yapısal Değişimin Kaynakları" konulu araştırmanın bulgularına göre, günümüzde ana turist kapısı Avrupa pazarları olan incomingci ülkeler; İspanya, Yunanistan, Türkiye ve Mısır'da turizm faaliyetleri 5 pazarın hakimiyetinde gerçekleştiriliyor.

Bu ülkelere gelen yabancı ziyaretçilerin dağılımında ilk 5 ülkenin payı yüzde 45 ile yüzde 68 arasındadır.

Turist alan (incomingci) ülkeler için günümüzde ana pazar olan Avrupa ülkelerine bağımlılık açısından Türkiye'nin durumu diğer ülkelerden farklıdır.

İspanya'ya 2000 yılında gelen yabancı ziyaretçilerin yüzde 72'si 5 ülke kaynaklı iken, bu oran sonraki yıllarda azalmakla beraber 2009'da hâlâ yüzde 68 düzeyindedir. Benzer durum Yunanistan'da da

gözleniyor; 2000 yılında yüzde 55 olan 5 ülkeye bağımlılık oranı 2009'da yüzde 49'dur.

Diğer iki Akdeniz ülkesi olan Türkiye ve Mısır'da ilk 5 ülkeden gelenlerin toplam içindeki oranı yüzde 45 düzeyindedir.

Bu arada Türkiye'nin coğrafi konumu, sahip olduğu zengin turizm potansiyeli ve uluslararası pazara yeni ürün sunabilme olanakları sayesinde son yıllarda gelen ziyaretçilerin bölge ve ülkelere dağılım yelpazesi genişliyor.

● Akdeniz Ülkelerinde Hakim Pazarların Payı (İlk Beş Pazarın Payı - %)

Yıllar	İspanya	Türkiye	Yunanistan	Mısır
2000	72,17	46,36	55,30	45,70
2001	71,88	48,72	56,40	46,55
2002	72,89	54,11	57,55	45,15
2003	73,63	54,54	57,09	45,87
2004	72,78	54,11	58,48	44,44
2005	72,32	50,60	55,83	45,49
2006	71,56	47,78	52,65	45,86
2007	70,98	46,40	50,97	46,89
2008	69,89	45,04	47,44	44,50
2009	68,49	45,79	49,71	45,20

Turist Profili Değişiyor, Az Gelirliler Azalırken, Yüksek Gelirliler Artıyor

Turizmde 3. atılım dönemi sürecine giren Türkiye'de çok hızlı bir değişim ve önemli gelişmeler yaşanıyor.

Bu kapsamda müşteri kitlesi, talep yapısı, pazar dağılımı, yatırımlar gibi ana konularda önemli değişim süreçlerinden geçiliyor.

Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçilerin gelir durumuna göre dağılımı incelendiğinde, son 10 yılda orta gelire mensup grubun toplam girişlerdeki payı geriler-

ken, yüksek gelir grubuna mensup kişilerin oranı artıyor.

2001 yılında Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçilerin yüzde 13.39'unu düşük gelirli kesim oluştururken, bu oran 2009'da yüzde 12.27'ye düştü.

Buna karşılık aynı dönemde yüksek gelir grubuna mensup kişilerin toplam içindeki oranı yüzde 13.63'ten yüzde 18.17'ye yükseldi.

Türkiye'ye gelenlerin en büyük bölü-

münü oluşturan orta gelirliilerin toplam içindeki oranı ise yüzde 72.98'den yüzde 65.55'e düştü.

Bu arada Türkiye'ye gelenlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde de yabancı ziyaretçilerde ilk sırayı yüzde 48 ile ücretli çalışanların aldığı, bu gruba yüzde 19 ile kendi hesabına çalışanlar ve işverenlerin izlediği görülüyor. Gelenlerin yüzde 11'i emekli iken, yüzde 5'i de işsiz konumundaki kişilerden oluşuyor.

● Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Gelir Grubuna Göre Dağılımı (Yüzde)

Gelir Grubu	2001 payı (%)	2009 payı (%)	Kaç kişi arttı? (Milyon)
Düşük	13,39	12,27	1,2
Orta	72,98	69,55	7,2
Yüksek	13,63	18,17	2,5
Toplam	100,00	100,00	100,00

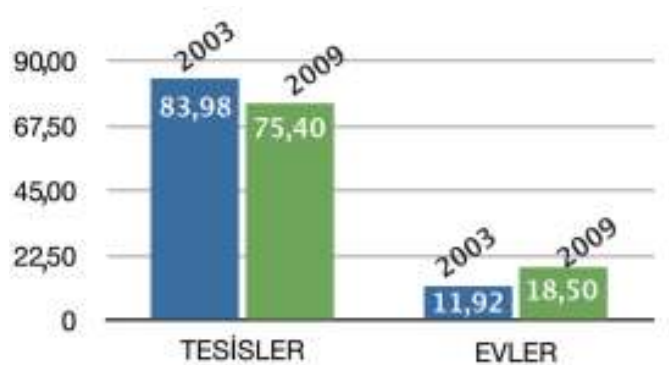
Tesis Dışı Konaklama Artıyor

Türkiye'de turizmdeki gelişmelerden biri de gelen yabancı ziyaretçilerin konaklamalarında yaşanıyor.

Son 6 yılda, 2003-2009 döneminde Türkiye'ye gelen yabancıların konaklama ve geceleme davranışlarına yansımaları incelendiğinde, tesis dışı konaklamaların azaldığı, buna karşılık evlerde konaklamanın arttığı dikkat çekiyor.

Gelen yabancı ziyaretçilerin konaklama tercihleri incelendiğinde; 2003 yılında otel, tatil köyü, pansiyon vb. tesislerdeki konaklamalar toplamın yüzde 83-85'i, tesis dışında evlerde konaklamalar ise yüzde 11'i dolayında iken, bu oranın 2009 yılında tesislerde yüzde 75'e düşerken evlerde ise yüzde 18'e yükseldiği görülüyor.

● Konaklamaların Tesis Ve Tesis Dışı Evlere Göre Dağılımı

Gelen Ziyaretçiler İçinde Genç Nüfusun Oranı Artıyor

Türkiye'nin turist profilindeki değişim, gelenlerin yaş gruplarına göre dağılımında da görülüyor.

Türkiye'yi ziyaret edenlerin yaş grubuna göre dağılımı incelendiğinde, genç kitle olarak tabir edilen 15-24 yaş grubundakilerin sayısı 2001 yılında 1 milyon iken, 2009'da bu kesimin 3 milyon bandını aştığı görülüyor.

Bu dönemde Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısındaki 16 milyonluk artışın yüzde 31'i de bu yaş grubundan oluşuyor.

Genç kesimin gelen yabancı ziyaretçiler içindeki payında, İspanya'da ise gerileme yaşandığı dikkat çekiyor.

Çocuk ziyaretçilerin toplam içinde aldığı pay ise Türkiye'de yüzde 10'dan yüzde

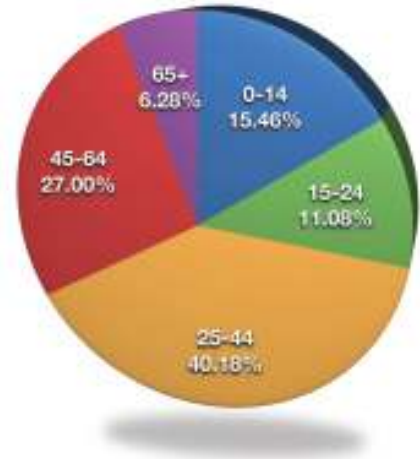
15'e yükselirken, İspanya yüzde 12'den yüzde 5'lere gerilemiş durumda.

İspanya'ya gelenlerin yaş grubuna göre dağılımı incelendiğinde, genç kitle olarak tabir edilen 15-24 yaş grubu ve diğer orta yaş gruplarının son 10 yıllık ortalamalarında toplamdaki paylarını korudukları, 45 yaş ile 56 yaş ve üzeri kitlenin paylarında ve volümünde artış yaşandığı gözleniyor.

● İspanya Ve Türkiye'de Ziyaretçilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (Yüzde)

Yaş Grubu	İspanya		Türkiye	
	2002	2009	2003	2009
0-14	12,92	5,35	11,44	15,46
15-24	17,21	11,19	13,04	11,08
25-44	37,9	39,35	45,27	40,18
45-64	25	33,65	25,99	27
65+	6,96	10,46	4,26	6,28

● 2009 Yılı Türkiye 'de ki Ziyaretçilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (Yüzde)

Vizeler Kalktı Karayolundan Girişler Arttı

Başta Suriye ve Lübnan olmak üzere son dönemde vizelerin kalktığı ülkelerden Türkiye'ye karayolu ile girişler arttı.

Yılın 11 aylık döneminde Türkiye'ye gelenlerin giriş yoluna göre dağılımı incelendiğinde, karayolu ile girişlerin geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 15 artışla 6.4 milyonu aştığı görülüyor.

● Giriş Yollarına Göre Yabancı Ziyaretçiler

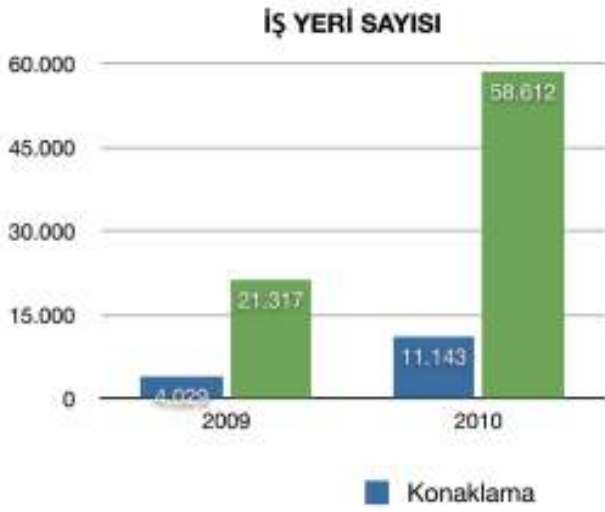
Giriş Yolu	2008	2009	2010	2009/2010
Havayolu	18.197.883	18.188.435	18.908.931	% 3,96 ↑
Karayolu	4.972.146	5.607.996	6.461.367	% 15,22 ↑
Demiryolu	68.189	65.264	61.794	% -5,32 ↓
Denizyolu	2.007.083	1.989.276	2.034.209	% 2,26 ↑
Toplam	25.245.301	25.850.971	27.466.301	% 6,25 ↑
Günübürlük	1.329.411	1.550.507	1.613.774	% 4,08 ↑

Konaklamada Kayıtdışı Azalıyor

Sosyal Güvenlik Kurumu SGK'nın Ağustos ayı sigortalı sayılarına ilişkin açıkladığı verilere göre, kayıtlı çalışma sistemine geçen işyeri sayısı artarken, konaklama sektöründeki sigortalı çalışan sayısı da yükseldi. Buna göre 11 binden fazla işyerinde, 229 binden fazla kişi çalışıyor.

Öte yandan, konaklama kesiminde, son bir yılda kayıt altına alınan işyeri sayısındaki önemli artışın, genellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerden kaynaklandığı da gözleniyor. Kayıt altına alınan ilave 7 bin dolayında işyerinin yüzde 98'i 100 kişiden az personel çalıştırıyor.

	İşyeri Sayısı		Çalışan Sayısı	
	2009	2010	2009	2010
Konaklama	4.029	11.143	117.692	229.984
Yiyecek-içecek hizmetleri	21.317	58.612	130.691	309.624

Turizm Sektöründe Maliyet Ve Kur Baskısı Devam Ediyor

Gelirleri yabancı para ve giderleri de TL üzerinde olan konaklama sektörü, son 5 yılda maliyetlerin artması ve kurdan kazançların azalması ile gelir-gider yönetiminde önemli sıkıntılar çekiyor.

Ekin Grubu Araştırma Birimi'nin yaptığı analize göre, 2005 yılından bu yana turizm-

ciler bir yandan artan maliyetlerle uğraşırken, döviz cinsinden gelirlerinde de erozyona uğruyor.

Yapılan hesaplamalara göre 2005-2010 döneminde Dolar ve Avro, TL karşısında yüzde 10-20 bandında değer kazanırken, Pound ise yüzde 5 dolayında değer yitirdi.

Öte yandan Ekin Grubu Otel Enflasyon Sepeti verilerine göre aynı dönemde, ortalama maliyet artışı yüzde 75 oldu. Konaklama tesisleri için bir diğer önemli gösterge olan işçilik maliyetleri ise yüzde 35 dolayında yükseldi.

● Son 5 Yılda, Kur, Enflasyon Ve Ücretlerdeki Artışlar (Yüzde)

Otel Enflasyon Sepeti	Dolar/TL kuru	Avro/TL kuru	Pound/TL kuru	Asgari ücret artışı
75,25	13,35	20,05	-4,35	35,7

Enflasyon Türkiye'de Yüzde 6,4 iken Otellerde Yüzde 10'a Yaklaştı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan Aralık ayı enflasyon verilerine göre genel fiyat seviyesi, geçen yıla göre yüzde 6,4 artarken, otellerde gerçekleşen enflasyon ise yüzde 9,7 oldu.

Ekin Grubu Araştırma Birimi tarafından hazırlanan Otel Enflasyon Sepeti verilerine göre, tesislerde en yoğun kullanılan ürünlerin fiyat artışları yüzde 10'a yaklaşıırken, en yüksek artışlar; yiyecek-içecek,

teknik servis ve meyve-sebze bölümlerinde oluştu.

Otellerin en yoğun kullandıkları ve harcamalarının tamamına yakınının toplandığı 134 ürün sepetinden oluşan Otel Enflasyon Sepeti verilerine göre, tesislerde en yüksek fiyat artışları; yiyecek-içecek, teknik servis, meyve-sebze ve kırtasiye, basın yayın vb bölümlerde gerçekleşti.

Diğer yandan alt gruplar itibarıyla, et, süt ve meyve-sebzedeki yüksek oranlı artışlar, otellerde ana maliyet kalemi olmaya devam etti. Et grubu fiyatları % 25'in üzerinde, süt grubu da % 15 dolaylarında yükselirken, meyve-sebze grubundaki tırmanış yılın son aylarında daha da belirgin hale geldi. Yağ grubundaki ılımlı ve bazen de gerileyen seyrinde ciddi bir değişim olmadı.

• Ürün Gruplarında Yıllık Fiyat Artışları (Önceki yılın aynı ayına göre değişim - %)

	Yiyecek	İçecek	Teknik	Enerji	Temizlik	Basın-Yayın
2009						
Ocak	10,21	3,74	6,46	30,64	22,85	-13,65
Şubat	7,98	3,35	5,83	26,38	21,81	-13,38
Mart	7,14	2,49	5,54	22,29	20,19	-14,18
Nisan	5,60	2,91	3,93	17,29	18,85	-14,84
Mayıs	4,44	3,70	2,79	14,23	18,35	-14,92
Haziran	3,82	4,15	1,78	12,51	17,44	-15,34
Temmuz	3,29	4,70	0,50	5,71	15,04	-15,60
Ağustos	3,36	4,19	0,04	0,12	12,69	-15,74
Eylül	4,35	4,37	0,03	-6,60	11,88	-16,17
Ekim	5,70	5,34	-0,01	-14,57	10,85	-17,30
Kasım	7,03	4,77	-1,03	-18,21	9,18	-18,64
Aralık	8,35	3,81	-1,53	-16,45	31,61	-19,32
2010						
Ocak	9,38	8,58	22,16	-10,54	-0,67	18,74
Şubat	12,22	9,50	22,63	-7,92	-1,69	18,43
Mart	12,05	9,71	23,09	-5,35	-3,06	19,63
Nisan	13,09	9,74	24,17	-0,28	-4,07	20,36
Mayıs	12,29	8,79	24,82	5,87	-4,20	20,91
Haziran	11,61	8,39	24,92	6,92	-3,86	21,58
Temmuz	12,12	8,17	25,57	7,34	-2,72	22,13
Ağustos	11,79	8,89	25,64	7,47	-2,25	22,47
Eylül	12,53	8,86	25,88	6,86	-1,65	22,76
Ekim	12,62	8,52	25,74	6,32	-0,48	22,22
Kasım	11,27	16,40	26,52	5,57	1,22	21,80
Aralık	9,63	19,53	26,80	6,27	-16,97	21,77

Kaynak: Ekin Grubu Otel Enflasyon Sepeti

● Bazı Alt Gruplarda Fiyat Artışları (Önceki yılın aynı ayına göre değişim - %)

Aylar	Et Grubu	Yağ Grubu	Süt Grubu	Bakliyat Grubu	Meyve Sebze Grubu
2009					
Ocak	9,65	14,43	3,34	23,65	-4,24
Şubat	10,61	7,21	2,28	17,72	-15,02
Mart	11,20	4,28	0,38	13,13	-0,16
Nisan	11,25	1,47	-0,42	1,04	-0,12
Mayıs	9,02	-2,25	1,29	-3,64	9,29
Haziran	7,55	-3,55	1,73	-5,45	14,12
Temmuz	8,12	-4,99	1,82	-8,60	8,73
Ağustos	10,18	-6,98	2,69	-11,35	2,57
Eylül	10,93	-4,64	3,06	-9,79	0,45
Ekim	13,96	-4,37	3,99	-6,58	-4,35
Kasım	17,43	-4,11	5,92	-7,82	2,47
Aralık	20,23	-4,12	8,62	-7,37	7,77
2010					
Ocak	21,38	-2,04	13,12	-3,20	1,98
Şubat	23,57	0,00	17,90	-1,81	20,84
Mart	23,81	0,02	18,55	-1,99	3,95
Nisan	27,39	-0,06	18,16	-2,16	8,05
Mayıs	27,34	0,45	16,46	-3,34	-2,77
Haziran	27,18	0,43	15,79	-6,06	-1,88
Temmuz	28,71	1,06	14,80	-5,48	-0,82
Ağustos	27,49	1,90	12,05	-6,30	14,95
Eylül	27,39	1,51	12,24	-4,23	32,99
Ekim	26,08	2,51	11,24	-1,85	44,20
Kasım	22,46	3,28	9,13	0,31	34,27
Aralık	20,29	3,36	5,83	1,40	17,46

Kaynak: Ekin Grubu Otel Enflasyon Sepeti

Turizm Harcamasının Üçte Biri İstanbul'da Gerçekleşiyor

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK), Hanehalkı Tüketim Harcaması çalışmasına göre Türkiye'deki otel ve lokantalarda yapılan toplam harcamanın yüzde 32,6'sı İstanbul'da gerçekleşiyor.

Otel lokanta harcamalarının bölgelere göre dağılımında ise Kuzey Doğu Anadolu yüzde 2 ile en alt sırada yer alıyor.

TÜİK verilerine göre, toplam harcamalar içinde otel ve lokantalara yapılanların

payı, yüksek gelirli gruplarda daha hızlı yükseldi. Türkiye'de milli gelirden en fazla paya sahip olan yüzde 20'lik kesim, 2002'de otel ve lokantalara bu gelirden yüzde 5'lik bir pay verirken, bu oran 2009'da 6,22'ye çıktı. Buna karşılık en alt gruptaki yüzde 20'lik kesimin bu dönemde otel ve lokanta harcaması için gelirinden ayırabildiği miktarın oranı yüzde 3.10'dan 3.06'ya düştü.

Toplam harcamaları içinde otel ve lokantalara ayrılan pay açısından ücret ve maaşla çalışanların daha yüksek orana sahip olduğu görülüyor. 2003-2009 döneminde ücret ve maaşla çalışanların toplam harcamaları içinde otel ve lokantalar ortalama yüzde 6 paya sahip olurken, girişimci ve diğer kitlelerin ayırdığı pay ise yüzde 3 dolayında.

● Türkiye'de Tüketim Harcamalarının Dağılımı (Yüzde)

Bölgeler	Bölgenin Türkiye'de yapılan toplam tüketimden aldığı pay	Bölgenin Türkiye'de yapılan toplam otel ve lokanta harcamalarından aldığı pay	Bölge içinde yapılan harcamalardan otel ve lokantalara ayrılan pay	Bölge içindeki harcama sıralamasında otel ve lokantaların yeri, sırası
İstanbul	24,60	32,50	6,20	4
Ege	13,90	13,80	4,70	7
Akdeniz	12,10	11,00	4,30	6
Batı Anadolu	11,10	10,90	4,60	5
Doğu Marmara	9,70	10,30	5,00	6
Batı Marmara	4,70	5,60	5,60	6
Batı Karadeniz	5,40	4,30	3,80	9
Orta Anadolu	4,50	3,00	3,10	8
O.Doğu Anadolu	3,40	2,90	4,10	7
G.Doğu Anadolu	5,40	2,60	2,20	9
Doğu Karadeniz	3,10	2,00	3,00	9
K.Doğu Anadolu	2,00	1,10	2,50	9

● Ana Gelir Gruplarının, Otel ve Lokanta Harcamalarına Ayırdığı Pay (%)

	1. % 20	2. %20	3. % 20	4. % 20	5. % 20
2002	3,10	4,03	4,12	4,51	5,00
2003	2,89	3,17	3,85	4,38	4,73
2004	2,69	3,67	3,84	4,57	5,44
2005	2,84	3,75	3,96	4,32	5,22
2006	2,64	3,47	3,84	4,24	4,87
2007	2,78	3,53	4,14	4,29	5,69
2008	2,74	3,72	4,13	4,47	5,10
2009	3,06	4,12	4,74	5,25	6,22

● Gelir Kaynağına Göre, Otel ve Lokantalara Ayrılan Harcama Payı (%)

Yıllar	Maaş, Ücret Geliri	Müteşebbis Geliri	Gayri-menkul Kira Geliri	Menkul Kıymet Geliri	Emeklilik Geliri	Diğer Karşılıksız Gelirler
2002	5,9	3,5	2,3	4,7	2,4	1,9
2003	6,0	2,6	2,2	3,4	2,2	1,9
2004	6,3	2,8	5,1	3,3	2,7	1,6
2005	5,8	3,4	2,4	2,9	2,7	2,4
2006	5,4	3,1	2,7	4,2	2,5	1,7
2007	5,8	3,4	2,8	2,6	2,6	1,8
2008	5,6	3,1	3,0	3,9	2,7	2,0
2009	6,6	4,0	3,6	4,3	2,7	2,8

2010'da 39 Tesiste 33 Bin Yatak El Değiştirdi

Konaklama sektöründe; 2010 yılında, işletme veya mülkiyet olarak 39 tesis el değiştirdi. 33 bin dolayında yatağın konu olduğu bu işlemlerde 13 tesisin mülkiyeti, 26 tesisinin de işletmesi başka kişilere geçti.

Ekin Grubu Araştırma Birimi'nin orta ve büyük ölçekli tesisler üzerinden yaptığı analize göre sektörde el değiştirmeler ve satın almalar 2010 yılında önemli miktarda artış gösterdi.

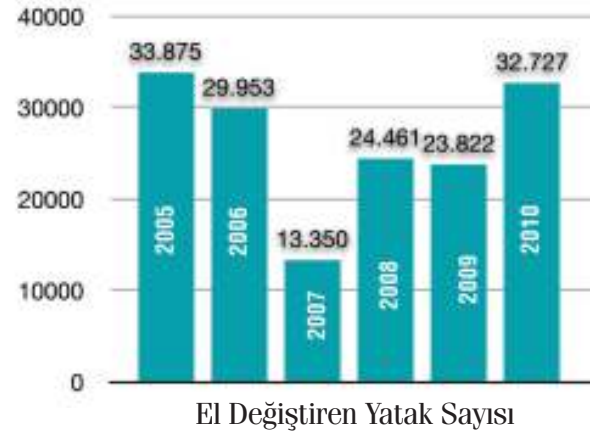
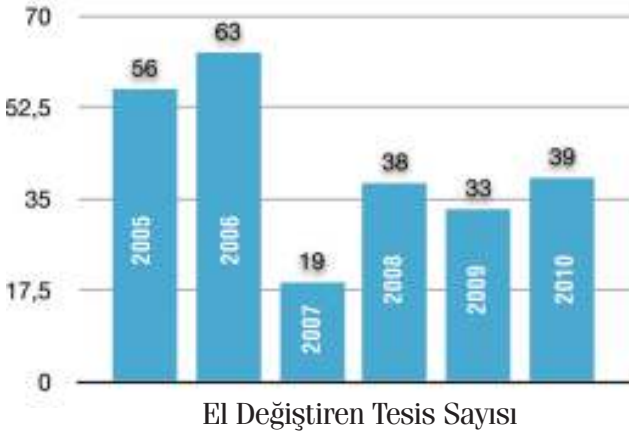
2009'da 33 otel işlem sayısı 2010'da 39 olurken, bu işlemlerle el değiştiren yatak sayısı da 32 bin 727 oldu. 2009'da el değiştiren yatak sayısı 23 bin 822 olmuştur.

Öte yandan 2010'da mülkiyet olarak gerçekleşen el değiştirmelerde az da olsa bir artış gerçekleşti. 2005'ten bu yana bakıldığında mülkiyet olarak el değiştiren tesis sayısı sırasıyla; 11, 9, 10, 12 ve 13 oldu.

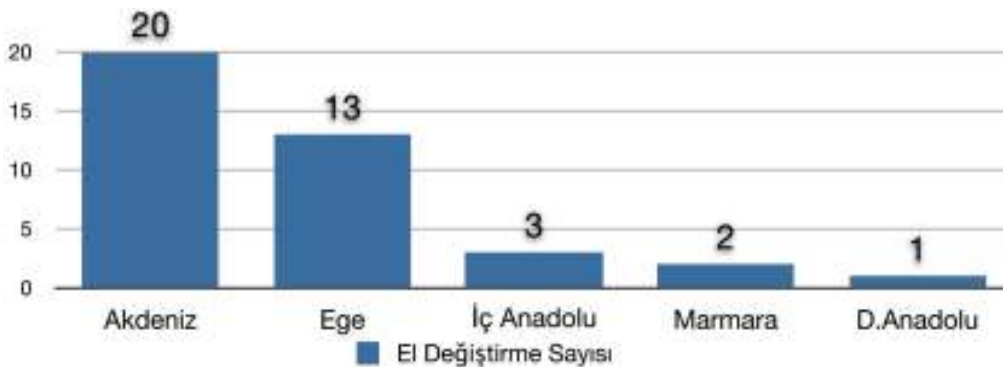
İşletme olarak el değiştiren tesis sayısı da son beş yılda sırasıyla; 54, 10, 28, 21 ve 24 oldu.

2010 yılında gerçekleşen el değiştirme veya satın almaların 20 tanesi Antalya merkezli olmak üzere Akdeniz bölgesinde olurken, bu bölgeyi 13 el değiştirme ile Ege izledi. Öte yandan geri kalan işlemler ise İç Anadolu, Marmara ve Doğu Anadolu'da meydana geldi.

● Konaklama Sektöründe El Değiştirmeler

● El Değiştirmelerin Bölgelere Dağılımı

Yurtdışından Turizme Doğrudan Yatırımlar 94 Milyon Dolara Ulaştı

Merkez Bankası tarafından açıklanan verilere göre, yurtdışından turizm sektörüne yönelik doğrudan yatırımlar 10 aylık dönemde 3,4 kat artarak 94 milyon dolara ulaştı. Doğrudan yatırımlar geçen yılın aynı döneminde 21 milyon dolar olarak gerçekleşmişti.

Türkiye'ye yapılan doğrudan yatırımlardan turizm sektörünün aldığı pay da arttı. Geçen yıl yüzde 0,86 olan bu oran, 2010 yılının 10 aylık döneminde yüzde 2,52'ye yükseldi.

Ekin Grubu Araştırma Birimi'nin Merkez Bankası verilerinden derlediği bilgilere göre, yurtdışından Türkiye'ye yapılan doğrudan sermaye yatırımları azalırken, turizme yönelen yatırımlarda artış kaydedildi.

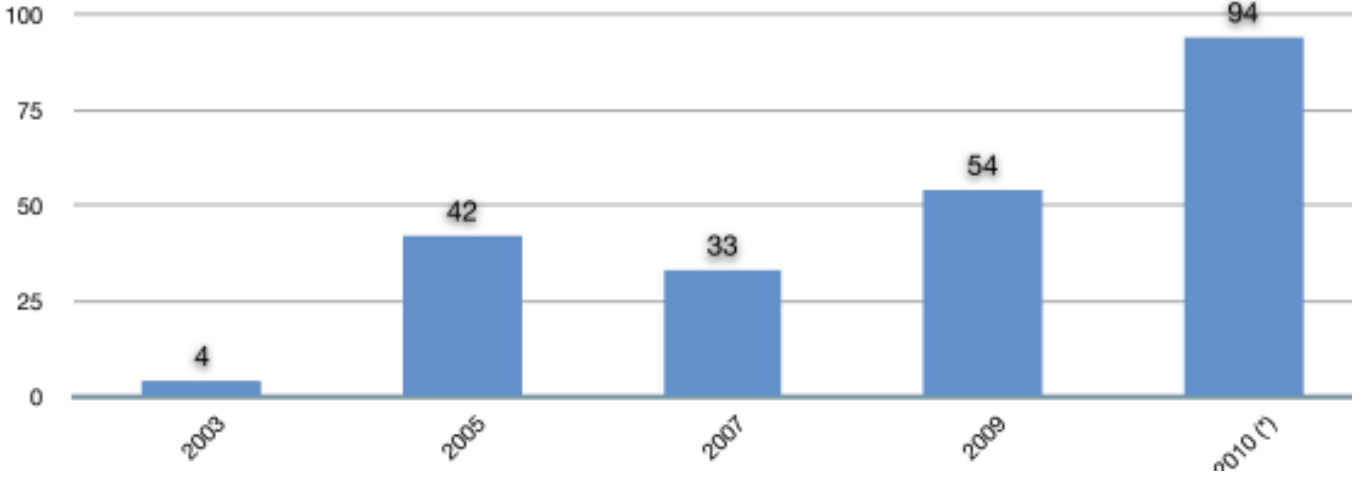
Yılın 10 aylık döneminde, Türkiye'ye yapılan doğrudan yatırımlar, yüzde 28 dolayında gerileyerek 5,1 milyar dolardan 3,7 milyar dolara indi.

Bu dönemde turizm sektörüne yönelik doğrudan yatırımlar ise 3,4 kat artarak 94 milyon dolara ulaştı. Doğrudan yatırımlar geçen yılın aynı döneminde 21 milyon dolar olarak gerçekleşmişti.

Diğer yandan Türkiye'ye yapılan doğrudan yatırımlardan turizm sektörünün aldığı pay da arttı. Geçen yıl yüzde 0,86 olan bu oran, 2010 yılının 10 aylık döneminde yüzde 2,52'ye yükseldi.

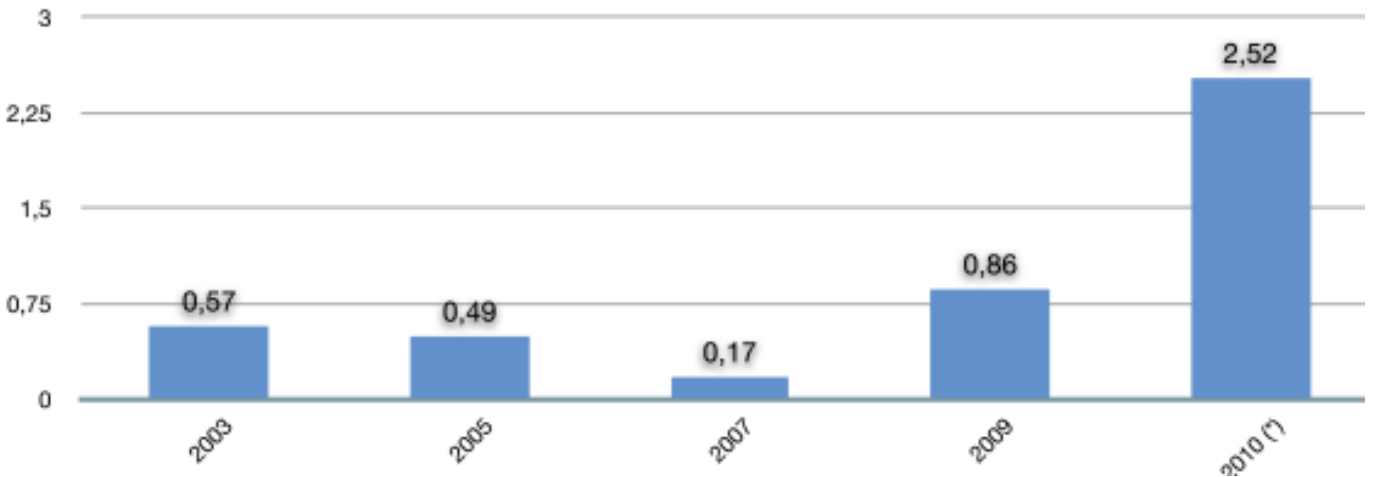
• Turizme Yurtdışından Gelen Doğrudan Yatırım (Milyon Dolar - Ocak-Ekim)

Turizme yapılan doğrudan yatırımlar

* 10 AYLIK

Turizmin ülke genelinden aldığı pay (%)

* 10 AYLIK

Konaklamada Tekelleşme Yok Sektör Rekabete Açık

Hangi Sektörde Ne Kadar Yoğunlaşma Var?

Sektör / Faaliyet alanı	İlk 4 firmanın Toplam Cirodaki Payı
Toptan ve perakende ticaret	47,68
İmalat	28,25
Ulaştırma, depolama ve haberleşme	7,85
İnşaat	5,17
Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı	4,22
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri	3,09
Oteller ve lokantalar	1,46
Madencilik ve taşocakçılığı	0,86
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler	0,59
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri	0,5
Eğitim	0,33

Türkiye İstatistik Kurumu'nun, sektörlerin elde ettiği toplam cirolar üzerinden yaptığı "Sanayi ve Hizmet Sektörlerinde Yoğunlaşma" araştırmasına göre, konaklama sektörü rekabete en açık sektörlerden biri.

Konaklamada üretilen toplam cirodan, en yüksek satışlara sahip 4 işletmenin aldığı pay sadece yüzde 6 olurken, konaklama işletmeleri, Türkiye genelinde yoğunlaşmanın en az olduğu 20 sektör arasında 10'uncu sırada yer aldı.

Türkiye İstatistik Kurumu, ülke genelinde üretilen toplam cironun sektörlerine göre dağılımını araştırdığı bu çalışmada, aynı zamanda o sektörlerdeki yoğunlaşmayı da ortaya koydu.

2008 yılı verilerine göre yapılan bu çalışmada, sektörde en yüksek ciroyu üreten ilk 4 ve ilk 8 firmanın aldıkları paylar da analiz edilerek, sektöre kaç firmanın hakim olduğu da ortaya çıkarıldı.

Konaklamada Tekel Yok

Yapılan bu hesaplamalara göre, konaklama sektörü, en büyük şirketlerin pazara hakim olamadığı, tekelleşmenin yaşanmadığı, rekabete en açık sektörler içinde yer aldı.

Konaklamada üretilen toplam cirodan, en yüksek satışlara sahip 4 işletmenin aldığı pay sadece % 6 olurken, konaklama işletmeleri, Türkiye genelinde yoğunlaşmanın en az olduğu 20 sektör arasında 10'uncu sırada yer aldı.

Dünya Turizminin Üçte Biri Akdeniz'de

Dünya turizm hareketinin merkezi Akdeniz bölgesi hem ziyaretçi hem de turizm gelirinden en büyük payı alıyor.

Ekin Grubu Araştırma Birimi'nin Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) verilerini baz alarak yaptığı araştırmada Akdeniz bölgesinde yer alan 21 ülke 1990'lı yılların başında dünya turist akınının yüzde 20-22'sini çekerken, aradan geçen 10 yıl

içinde bu pay yüzde 31'e yükseldi. 1991 yılından bu yana bölgeye gelen turist sayısı, yüzde 15 artışla, 149 milyondan 250 milyonu aşan bir seviyeye ulaştı.

Araştırmaya göre, dünya genelinde turist sayısının yüzde 31'i, turizm gelirlerinin yüzde 26'sı, yatak arzının ise yüzde 25'i Akdeniz bölgesinde.

Akdeniz bölgesi, ayrıca toplam turist akınının yüzde 50'sinden fazlasını alan Avrupa'dan sonra en çok turist çeken ikinci büyük bölge.

Öte yandan Akdeniz bölgesi, yüzde 25'lik payı ile Avrupa ve Amerika'dan sonra dünyada en fazla yatak kapasitesine sahip. Bir başka deyişle, Avrupa'daki toplam yatak kapasitesinin yarısı Akdeniz'de.

● Akdeniz Bölgesindeki Ülkelerin Ziyaretçi Sayısı İtibariyle Son 10 Yılda Gösterdiği Performans

Ülke	Gelen ziyaretçi sayısı	Değişim	(Yüzde)
	2000	2009	
Fransa	75.121.000	78.500.000	4.5
İspanya	53.600.000	52.231.099	-2.5
İtalya	35.000.000	42.000.000	20
Türkiye	17.517.610	27.077.114	54.5
Yunanistan	15.000.000	16.151.336	7.7
Mısır	8.103.610	12.800.000	57.9
Hırvatistan	7.912.000	9.320.000	17.8
Tunus	5.998.449	6.901.406	15.
Fas	4.293.240	8.341.000	94.3
G.Kıbrıs	2.349.012	2.141.187	-8.8
İsrail	1.505.000	2.670.216	77.4
Malta	1.127.947	1.280.000	13.5

● Son Üç Yılda Akdeniz'deki Rakiplerden Yunanistan Ve İspanya Gerilerken Türkiye Yükseldi

Yıllar	Fransa	İspanya	İtalya	Yunanistan	Türkiye
2007	81.9	59.1	42.8	16.1	23.3
2008	79.3	57.2	42.0	15.9	26.3
2009	78.5	52.2	42.0	14.9	27.0
Değişim (2007-2009)	- 5.8	- 11.6	- 1.8	- 7.4	+15.9

● Akdeniz Ülkelerinde Yatak Arzı Gelişimi (Bin)

Ülkeler	Yatak sayısı		Bölgedeki payı (%)	
	1995	2009	pay 1995	pay 2009
İtalya	1739	2087	29,5	24,5
Fransa	1190	1256	20,2	14,7
Yunanistan	537	716	9,1	8,4
İspanya	1032	1685	17,5	19,8
Türkiye	336	610	5,7	7,1
Mısır	120	361	2	4,2
Tunus	163	275	2,7	3,2

Almanya'da 2010'da Pazar Payını En Çok Artıran Ülke Türkiye Oldu

Türkiye yurtdışına en çok turist gönderen Almanya'daki pazar payını artırıyor.

2010 yılında tatil amacıyla Almanya'dan yurtdışına çıkışların ülkelere göre dağılımında Türkiye yüzde 16 artış ile ilk sırada yer aldı.

Alman İstatistik Kurumu verilerine göre, 2010 yılının 10 aylık döneminde Almanya havaalanlarından İspanya'ya çıkışlar geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 3,9, İtalya'ya gidenler yüzde 2,7, Mısır'a seyahat edenler yüzde 4,9 artarken, Türkiye'ye çıkış yüzde 16,7 artış gösterdi. Bu dönemde Yunanistan'a çıkışlar ise yüzde 4,3 azaldı.

• Alman Havalimanlarından Yurtdışına Çıkışlar (Nisan-Ekim)

Ülkeler	Almanya'dan Havayolu ile Yurtdışına Çıkışların Ükelere Göre Dağılımı (Bin kişi)		Değişim2009/2010
	2010	2009	
İspanya	7.492	7.210	3,9
Balea	3.386	3.228	4,9
Kanarya	1.223	1.166	4,9
İtalya	3.570	3.474	2,7
Fransa	2.026	2.040	- 0,7
Yunanistan	1.835	1.919	- 4,3
Yunan Adaları	1.021	1.017	0,4
Türkiye	4.337	3.716	16,7
Antalya	2.191	1.840	19,1
Mısır	804	766	4,9
Yurtdışı çıkışlar	47.161	44.803	5,3

Avrupa'da Toparlanma Yavaş Olacak Gözler Rusya'ya Çevriliyor

2008'de uluslararası alanda meydana gelen ekonomik krizin Avrupa seyahat endüstrisinde neden olduğu olumsuz etkiler azalmakla beraber, henüz tamamen ortadan kalkmadı.

Avrupa, diğer alanlarda olduğu gibi turizmde de yavaş yavaş toparlanmakla beraber, 2008'deki düzeye yeniden gelmesi zaman alacak.

Bu nedenle gözler uluslararası ekonomik krizden daha az etkilenen, dolayısıyla büyümesini sürdüren Rusya'da olacak.

2010 yılında tatil amaçlı yurtdışı çıkışları yüzde 30'un üzerinde büyüyen Rusya pazarı, 9 ayda 2009 seviyesini aşarak 2008'deki yüksek volüme yaklaştı.

Rusya'dan tatil amaçlı çıkışlar yüzde 34 artışla 7,3 milyondan 9,7 milyona ulaştı.

Başta Türkiye ve Mısır olmak üzere, buradan turist çeken diğer ülkeler de Rusya pazarında yüzde 25-50 aralığında büyümeler yakaladı.

Öte yandan Avrupa'nın önde gelen büyük grupları, 2011 ve ötesi için büyüme kaynaklarından birinin Rusya olacağını savunuyorlar.

Son 3-4 yıl içinde başta TUI ve Thomas Cook olmak üzere, büyük yapılar, ya ortaklık ya da satın almalarla Rusya ve BDT pazarlarında yeniden yapılanma içine girdiler. Son olarak Thomas Cook, pazarın büyüklerinden Intourist ile bir ortaklık kurdu.

• Rusya'dan Tatil Amaçlı Yurtdışı Çıkışların Ükelere Dağılımı (%)

Ülke	Artış	Pazar Payı
Türkiye	25,67	22,12
Çin	40,94	10,31
Mısır	50,38	15,29

Turizm Anadolu'ya Yayılıyor

51 Şehirden 178 Proje Teşvik Aldı

Son dönemde kamu yönetimi turizm yatırımlarının Anadolu'ya açılacağı yönünde açıklamalar yapıyor. Oysa turizm yatırımları Anadolu'ya çoktan açıldı bile.

Ekin Grubu Araştırma Birimi'nin Hazine Müsteşarlığı verileri üzerinden yaptığı araştırmaya göre, 2010 yılının 11 aylık döneminde teşvik belgesine bağlanan turizme yönelik toplam 178 projenin yüzde 68'inde

Anadolu illerine yatırım öngörülüyor.

Araştırmaya göre, geçtiğimiz 10 yıl boyunca; yeni yatırımlarda esas payı Antalya, İstanbul, Muğla, İzmir ve Aydın'ın oluşturduğu turistik 5 il alırken, Anadolu'nun diğer şehirleri yüzde 30 dolayında paya sahipti. Son 3 yılda ise Anadolu, turizm yatırımlarından yüzde 65-70 dolayında pay alır hale geldi.

Araştırmaya göre 2010 yılı Ocak-Kasım döneminde, turizme yatırımı öngören, toplam yatırım değeri 3.3 milyar TL olan 178 komple yeni yatırım projesi teşvik belgesine bağlandı. 11 aylık verilere göre, bu projeler ile 40 bine yakın yeni yatağın yanı sıra, bu tesislerde çalışacak 12 bin 677 kişiye de iş olanağı yaratılacak

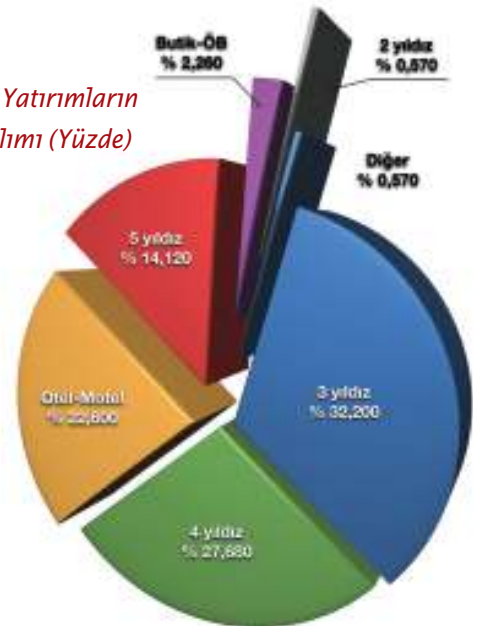
11 Aylık Dönemde Alınan Yatırım Teşvik Belgeleri

- ✓ Turizme yatırımı öngören teşvike bağlanan proje sayısı 235
- ✓ Teşvike bağlanan projelerin toplam yatırım değeri .....3.9 milyar TL
- ✓ Projelerden komple yeni yatırımı öngören proje sayısı 178
- ✓ Teşvike bağlanan projelerin toplam yatırım değeri .....3.3 milyar TL
- ✓ Komple yeni yatırım projeleri ile yaratılacak oda sayısı 19.224
- ✓ Komple yeni yatırım projeleri ile yaratılacak yatak kapasitesi 39.493
- ✓ Turizme yatırımı öngören projeler ile yaratılacak istihdam 35.218

• Teşviklerden Anadolu'nun Aldığı Pay (Yüzde)

Yıllar	Anadolu'nun Payı
2003	23.94
2004	28.04
2005	31.90
2006	40.00
2007	58.82
2008	52.43
2009	60.00
2010*	68.75

Teşvik Belgesine Bağlanan Yatırımların Tür Ve Sınıflara Göre Dağılımı (Yüzde)

Konaklama Tesisi Yatırımları Anadolu'ya Yayıldı

AVM ve Otel Kredisine Yüzde 50 Sınırı

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), ticari işletmelere verilecek kredilere de yüzde 50 sınırı getirdi. Buna göre, alışveriş merkezi (AVM), otel vb. gayrimenkullerin teminat olarak alındığı ticari kredi kullanmak isteyenler, bedelin yarısını kendisi karşılamak zorunda.

Ticari kredilerde kullanılacak kredinin gayrimenkulün değerinin yüzde 50'sini geçmeyeceğine yönelik hükümün kapsamına hangi alımların girdiği belli oldu. Buna göre fabrika

binası, dükkan, alışveriş merkezi (AVM), otel, arsa ve arazi gibi gayrimenkullerin teminat olarak alındığı ticari kredi kullanmak isteyenler, bedelin yarısını kendisi karşılamak zorunda. Bu kapsamda kullanılacak tüm krediler 16 Aralık tarihli kurul kararı kapsamında değerlendirilecek.

BDDK tarafından 30 Aralık 2010 tarihinde alınan karara göre 1 Ocak 2011 tarihinden önce tahsis edilen veya kullanılan konut teminatlı krediler, kredinin kullanıldığı bankaca yeni-

den finanse edilmesi durumunda 16 Aralık 2010 tarihli kurul kararı kapsamında değerlendirilmeyecek. Birden fazla gayrimenkulün teminat olarak alındığı durumlarda kredi tutarının teminat olarak alınan gayrimenkulün değerine oranının hesaplanmasında, toplam teminat değeri dikkate alınacak. Yine bu kapsamda değerlendirilecek işlemleri yapacak şirketlerin 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uyarısında mesleki sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunlu.

Oteller, Eşyası Çalınan Müşteriye Tazminat Ödeyecek

TBMM Genel Kurulu'nda Türk Borçlar Kanunu Tasarısı, kabul edilerek yasalaştı. Temmuz ayında yürürlüğe girecek düzenlemelere göre otellerde müşteriye ait eşyaların çalınması durumunda otel, konaklama ücreti bazında tazminat ödeyecek.

İşletmeler; ancak zararın bizzat konaklayana veya onu ziyarete gelen, beraberinde veya hizmetinde bulunan kimseye yükletilebilecek kusurdan, mücbir sebepten ya da eşyanın niteliğinden doğduğunu ispat etmekle, bu sorumluluktan kurtulabilecek.

Yasanın "Konaklama Yeri İşletenlerin Sorumluluğu" bölümünde yer alan maddelere göre; Otel, motel, pansiyon, tatil köyü gibi yerleri işletenler, konakla-

yanların getirdikleri eşyanın yok olması, zarara uğraması veya çalınmasından sorumlu.

Ancak işletenler, zararın bizzat konaklayana veya onu ziyarete gelen ya da beraberinde veya hizmetinde bulunan kimseye yükletilebilecek kusurdan, mücbir sebepten ya da eşyanın niteliğinden doğduğunu ispat etmekle, bu sorumluluktan kurtulabiliyorlar.

Bu sorumluluk, işletenlere veya çalışanlarına bir kusur yüklenmedikçe, konaklayanlardan her biri için, günlük konaklama ücretinin üç katını aşmıyor.

Öte yandan kıymetli eşya veya oldukça önemli miktarda para veya kıymetli evrak, işletene saklanması için bırakılmamışsa, işleten ancak kendisinin veya

çalışanlarının kusuru hâlinde sorumlu oluyor.

İşleten, bunları saklamak üzere almış veya almaktan kaçınmışsa, eşyanın tam değerinden sorumlu olacak.

Konaklayanın kendi yanında saklaması gereken eşya ile para ve benzeri şeyler hakkında ise onun diğer eşyasına ilişkin sorumluluk kuralı uygulanacak.

Konaklayan, zararını öğrenir öğrenmez işletene bildirmezse, istem hakkını kaybedecek.

İşleten, böyle bir sorumluluk üstlenmediğini veya sorumluluğu bu Kanunda gösterilmemiş olan bir koşula bağladığını, herhangi bir yolla ilân etse bile, sorumluluktan kurtulamayacak.

Turizmde KDV İndirimi Sürüyor Ama ÖTV Yükü Artıyor

Turizm sektörünün karşılaştığı sorunlarda biri de vergiler. Son yıllarda ÖTV'de meydana gelen artışlar, özellikle otellerin sundukları bazı hizmet kalemlerinde ciddi sıkıntılar yaratırken, işletmeler maliyet yükselişlerinin de dayattığı koşullardan dolayı, bazı ürünleri mөнnülerden kaldırmakta, bazıları ise muadili dahi olamayacak, kaçak ve sağlıksız ürünlere yönelmektedir.

2008-2010 döneminde yaşanan küresel mali krize karşı KDV indirimi uygulaması sektörü kısmen rahatlatmışsa da, ÖTV oranlarındaki yüksek artışlar sektörü zorlayacak gibi görünüyor.

Türkiye turizmi bugün rakiplerine oranla en yüksek KDV oranları ile çalışmak durumunda. AB ülkelerinde turizme yönelik KDV uygulamasının daha yumuşak ve esnek olduğu göz önüne alınırsa, benzer uygulamalara ihtiyaç olduğu da kabul edilebilir.

AB ülkelerinin 22'sinde konaklama sektörüne indirimli tarife uygulanıyor. Türkiye'nin rakibi olan ülkelerde konaklamaya uygulanan KDV oranları daha düşük. Türkiye yıllardır, AB ülkeleri içinde tesislerde yapılan konaklamalara en yüksek KDV oranlarını uygulayan ilk 5 ülke içinde yer alıyor.

● Bazı Ülkelerde Konaklamadan Alınan KDV (%)

Ülke	Konaklama	Standart	Ülke	Konaklama	Standart
Danimarka	25	25	Finlandiya	8	22
Letonya	21	21	Norveç	8	25
Litvanya	21	21	Bulgaristan	7	20
Slovakya	19	19	Almanya	7	19
Macaristan	18	25	Polonya	7	22
Makedonya	18	18	İspanya	7	16
İngiltere	17,5	17,5	İzlanda	7	25,5
İrlanda	13,5	21	Yunanistan	6,5	21
İsveç	12	25	Belçika	6	21
Avusturya	10	20	Hollanda	6	19
Çek Cum.	10	20	Fransa	5,5	19,6
İtalya	10	20	G.Kıbrıs	5	15
Hırvatistan	10	23	Malta	5	18
Estonya	9	20	Portekiz	5	20
Romanya	9	19	İsviçre	3,6	7,6
Slovenya	8,5	20	Lüksemburg	3	15
Türkiye	8	18			

ÖTV ARTIŞLARI KATLANARAK DEVAM ETTİ

Özel Tüketim Vergisi

Son 10 yıl içinde otellerin en önemli sarfiyat kalemlerinden olan alkollü içeceklere getirilen yüksek oranlı Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) artışları, bugün yaşanan en önemli sıkıntılardan biri.

Verilerden de görüleceği gibi, litre başına alınan ÖTV miktarı rakıda 10,2 TL'den 51,48 TL'ye çıkmış durumda. 2010 yılı sonlarında yapılan ve % 30'u aşan ÖTV artışlarının 2003-2010 dönemi endeksi yapılırsa, 5 kata ulaştığı görülüyor.

● Bazı İçkilerde Özel Tüketim Vergisi (Lt/TL)

İçki Türü	2003	2004	2005	2009	2010
Rakı	10,2	28,38	35,85	39,6	51,48
Votka	5,5	33,25	41,42	44	57,2
Cin	7,0	33,25	41,42	44	57,2
Likör	8,5	46,4	59,66	60,5	78,65

Turizmde İşgücü Maliyetleri Artıyor

Turizm sektöründe kayıt altına alınan firma sayısı hızlı artarken, kayıt dışı çalışan sayısında da düşüş oldu. Buna paralel olarak sektörün işgücü maliyetleri artarken işverenlerin SGK'ya yaptığı ödemeler de yükseliş gösterdi.

TL bazında en düşük işgücü maliyetlerinden birine sahip turizm sektörü, haftalık çalışma süresi en fazla artan sektörler arasında ilk 5'te yer aldı. Sektör, saatlik kazançların arttığı sektörler arasında ise en düşük artışı yakalayanlardan biri.

Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK'in işgücü maliyetlerine yönelik olarak yaptığı araştırmada; turizm sektörü, işgücünün işyerine maliyeti açısından en hızlı artışın gerçekleştiği 3. sektör oldu.

2004-2008 dönemi için yapılan çalışmaya göre, Türkiye'de aylık ortalama işgücü maliyeti % 32 artarken, turizm sektöründeki yükseliş % 48 oldu.

Bu dönemde, turizmde bir çalışanın aylık maliyeti 850 liradan bin 254 liraya çıktı.

Yine bu dönemde turizmdeki işverenler tarafından SGK'ya ödenen pay da % 51,2 artış gösterdi.

Turizmde işverenler tarafından SGK'ya yapılan zorunlu ödemeler içinde, kıdem ve ihbar tazminatlarının da payı yükseldi. 2004'te % 10 dolayında olan kıdem ve ihbar tazminatları payı 2008'de % 13'e yaklaştı.

Öte yandan TL bazında yapılan aylık işgücü ödemelerinde ise turizm sektörü, en altlarda yer alıyor. TL bazındaki aylık ödemelerde en ucuz işgücü maliyetleri; deri üretimi, inşaat, tekstil, ağaç ürünleri imalatı ve turizmde gerçekleşti.

Buna karşılık, turizm sektöründe haftalık çalışma süresi yaklaşık 1 saat uzadı. 2004 yılında haftada 43,7 saat çalışan turizm personeli, 2008'de 44,6 saat çalışmak durumunda kaldı.

Bu dönemde, haftalık çalışma saatleri en fazla artan sektörler içinde turizm ilk 5'te yer aldı.

Diğer yandan, ülke genelinde saatlik brüt kazanç yaklaşık 2 TL artarken, turizm sektöründe çalışanların saat başına kazandıkları brüt gelir ise 1,6 TL artış gösterdi. Gelir artışı açısından da sektör, en az artışı yakalayan ilk 5 sektör içinde yer aldı.

● Bazı Sektörlerde Aylık İşgücü Maliyetinin Artışı (%)

Sektör	2004/2008 Değişim, %
Elektrik, Gaz, Buhar vb. Üretimi ve Dağıtım	.69,8
Toptan ve Perakende Ticaret	.50,6
Oteller ve Lokantalar	.47,8
Ağaç Ürünleri İmalatı	.47,3
Ulaştırma, Depolama ve Haberleşme	.45,2
Ulaşım Araçları İmalatı	.43,5
Gıda Ürünleri, İçecek ve Tütün İmalatı	.42,5
Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri	.40,7
Makine ve Teçhizat İmalatı	.40,6
Madencilik ve Taşocakçılığı	.40,2
İmalat	.39,5
Deri ve Deri Ürünleri İmalatı	.31,7
Tekstil ve Tekstil Ürünleri İmalatı	.29,6
Plastik ve Kauçuk Ürünleri İmalatı	.28,0
Gayrimenkul vb.	.25,1
Basım ve Yayımlar	.23,6
İnşaat	.14,7

● Turizm Çalışanlarının Kazanç-Maliyet Durumu

	2004	2008	Artış
Haftalık Çalışma Saati	43,7	44,6	0,9
İşçi-Saatlik Brüt Kazanç-TL	3,7	5,3	1,6
İşverene-Saatlik İşgücü Maliyeti-TL	4,5	6,5	2,0

2010'da Havalimanlarından 103 Milyon Yolcu Geçti

2002'de 33,8 milyon olan yolcu sayısı geçen yıl 102,7 milyona tırmandı. İç hat yolcu sayısı ise aynı dönemde 8,7 milyondan 50,5 milyona yükseldi. DHMİ Genel Müdürü Birdal, 2011'de 125 milyon yolcu hedeflediklerini söyledi.

2010'da uçakla seyahat eden yolcu sayısı 102,7 milyona erişirken, 2011'de 125 milyonun üzerinde yolcu hedefleniyor. Ulaştırma Bakanlığı Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdür-

lüğü'nün (DHMİ) verilerine göre 2010'da Türkiye genelindeki 46 havalimanından geçiş yapan yolcu sayısı, bir önceki yıla göre yüzde 20,1 artışla 102,7 milyon olarak gerçekleşti. Aynı dönemde iç hat yolcu sayısı yüzde 22,5 artışla 41 milyon 226 binden 50 milyon 516 bine çıktı. Dış hat yolcu sayısı da yüzde 17,9 artışla 44 milyon 281 binden 52 milyon 189 bine yükseldi. Türkiye'nin en büyük sınır kapısı konumundaki Atatürk Havalimanı'nda yolcu sayısı da, 2010'da

yüzde 8 artışla 32 milyon 145 bine ulaştı. Ayrıca, geçen yıl havalimanlarına iniş-kalkış yapan uçak sayısında da yüzde 16,4 artış görüldü. Buna göre, 2009'da 788 bin 469 uçağın iniş-kalkış yaptığı havalimanları, geçen yıl 917 bin 461 uçağın iniş-kalkışına ev sahipliği yaptı. İç hatlardaki iniş-kalkış yapan uçak sayısı yüzde 18,5 artışla 496 bin 596'ya, dış hatlarda da yüzde 14 artışla 420 bin 596'ya yükseldi.

● Türkiye Havalimanlarında Yolcu Trafik (Giden-Gelen Yolcu Toplam)

Havalimanları	2009 İç Hat	2009 Dış Hat	2009 Toplam	2010 İç Hat	2010 Dış Hat	2010 Toplam
Atatürk	11.416.838	18.396.050	29.812.888	11.800.999	20.344.620	32.145.619
Esenboğa	4.990.134	1.094.270	6.084.404	6.433.490	1.325.989	7.759.479
A.Menderes	4.534.339	1.667.455	6.201.794	5.357.610	2.127.457	7.485.067
Antalya	3.135.139	152.105,4	18345693	3694085	18302516	21996601
Dalaman	464.729	2.883.267	3.347.996	592.321	3.192.119	3.784.440
Milas-Bodrum	970.337	1.810.607	2.780.944	1.165.960	1.905.458	3.071.418
Adana	2.065.779	416.623	2.482.402	2.417.680	423.540	2.841.220
Trabzon	1.531.780	65.125	1.596.905	1.895.600	67.568	1.963.168
S.Demirel	3.192	13.269	16.461	25.941	7.563	33.504
Nevşehir/Kap.	83.109	39.644	122.753	97.482	40.627	138.109
Erzurum	583.789	15.228	599.017	750.007	15.080	765.087
Gaziantep	708.673	124.329	833.002	945.359	96.950	1.042.309
Adıyaman	85.112	-	85.112	108.507	-	108.507
Ağrı	14.169	-	14.169	-	-	-
Balıkesir	256	-	256	-	-	-
Balıkesir-Körfez	-	-	-	37.236	-	37.236
Batman	165.482	-	165.482	183.314	-	183.314
Bursa-Yenişehir	60.219	13.277	73.496	64.308	34.183	98.491
Çanakkale	19.207	-	19.207	23.983	18	24.001
Çardak	148.131	2.649	150.780	133.650	1.889	135.539
Dişarbakır	1.048.875	11.506	1.060.381	1.390.214	14.425	1.404.639
Elazığ	343.348	1.496	344.844	444.720	25.124	469.844
Erzincan	127.030	-	127.030	128.227	-	128.227
Hatay	234.828	90.479	325.307	437.848	136.835	574.683
K.Maraş	81.420	-	81.420	53.698	-	53.698
Kars	285.880	2.128	288.008	329.809	2.475	332.284
Kayseri	568.106	210.533	778.639	720.229	219.955	940.184
Konya	267.518	34.206	301.724	499.040	46.521	545.561
Malatya	439.057	23.827	462.884	503.820	16.683	520.503
Mardin	233.288	-	233.288	305.937	-	305.937
Merzifon	39.392	185	39.577	64.007	386	64.393
Muş	114.268	1.527	115.795	178.719	1.103	179.822
S.Çarşamba	779.794	87.068	866.862	891.355	65.899	957.254
Siirt	-	-	-	833	-	833
Sinop	47.147	287	47.434	57.454	-	57.454
Sivas-N.Demirağ	122.158	1.692	123.850	107.400	4.073	111.473
Ş.Urfa Gap	178.144	3.011	181.155	218.018	4.709	222.727
Tekirdağ-Çorlu	30.629	10.149	40.778	64.176	9.854	74.030
Tokat	-	-	-	13.685	-	13.685
Uşak	10.327	-	10.327	15.889	-	15.889
Van Emelen	744.447	1.046	745.493	890.382	1.674	892.056
Dhmi Toplamı	36.676.070	42.231.487	78.907.557	43.042.992	48.435.293	91.478.285
İst.-Sabiha Gökçen	4.510.895	2.006.591	6.517.486	7.435.158	3.694.314	11.129.472
Eskişehir-Anad. Ün.	39.994	38.329	78.323	27.650	35.960	63.610
Zonguldak-Çaycuma	-	5.142	5.142	6.170	23.584	29.754
Antalya-Gazipaşa	-	-	-	4.684	-	4.684
TÜRKİYE GENELİ	41.226.959	44.281.549	85.508.508	50.516.654	52.189.151	102.705.805

Ocak-Kasım 2010 Döneminde Alınan Yatırım Teşvik Belgeleri

PROJESİ TEŞVİKE BAĞLANAN FIRMA	PROJENİN TÜRÜ	YATIRIMIN YERİ	TESİS TÜRÜ/SINIFI
ÖZEL ERGENE EĞİTİM HİZ. BASIN VE YAYIN. SAN. VE TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	TEKİRDAĞ	YURT
SUFFE ÖZEL EĞİTİM GAYRİMENKUL OTOMOTİV SİGORTA TURİZM HİZ. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	KIRŞEHİR	YURT
YUPAN TURİZM OTEL LOKANTA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	KAHRAMANMARAŞ	YURT
SULTAN SARAY YAPI GIDA HİZMET SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MALATYA	YURT
HÜSEYİN AVNİ ASAL İNŞ. OTO. NAK. TURİZM VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BARTIN	YURT
ŞAİR NAİB EĞİTİM VE KÜLTÜR DERNEĞİ	KOMPLE YENİ YATIRIM	ŞANLIURFA	YURT
ÖZYER TURİZM SAN. VE TİC.A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	5 yıldızlı OTEL
POYRAZ REZERVASYON OTELCİLİK VE TURİZM İŞLETMELERİ A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ORDU	3 YILDIZLI OTEL
PLUSTUR TURİZM İŞLETMELERİ LTD. ŞTİ.	MODERNİZASYON	ANTALYA	5 yıldızlı OTEL
TAMER TÜMKAYA	KOMPLE YENİ YATIRIM	HATAY	3 YILDIZLI OTEL
BÜYÜKHANLI HAN TURİZM YATIRIMLARI VE İŞLETMECİLİK A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	4 YILDIZLI OTEL
ÇELİKOĞLU TURİZM TEM. YEM. İNŞ. TAAH. TİC. SAN. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ERZURUM	3 YILDIZLI OTEL
DEDEMAN GAYRİMENKUL GELİŞTİRME ANONİM ŞİRKETİ	MODERNİZASYON	ANTALYA	5 yıldızlı OTEL
İMAMOĞLU İNŞAAT TURİZM OTELCİLİK SAN. VE TİC.A.Ş.	MODERNİZASYON	TOKAT	3 YILDIZLI OTEL
KOZAKLI TERMAL TURİZM OTELCİLİK SARRAFİYE TİC.LTD.ŞTİ.	MODERNİZASYON	NEVŞEHİR	4 YILDIZLI OTEL
HARUN EMLAK DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI PAZARLAMA İNŞAAT TURİZM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	AKSARAY	4 Yıldızlı Tatil Köy
MUTLULAR TARIM TURİZM VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	5 YILDIZLI OTEL
İMAMLAR OTELCİLİK VE TİC. A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	5 YILDIZLI OTEL
BATI TURİZM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.-Long Beach	TEVŞİ	AYDIN	4 YILDIZLI OTEL
SAĞ-TUR SAĞLIK TURİZM Monachus	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	4 YILDIZLI OTEL
DÖRTYOL TURİZM İNŞAAT SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BATMAN	3 YILDIZLI OTEL
BAYRAKTARLAR HOLDİNG A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	5 YILDIZLI OTEL
BİLCETUR TURİZM OTELCİLİK İNŞAAT SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	4 YILDIZLI OTEL
FIRAT MERT TURİZM DERİ TEKSTİL GIDA SANAYİ İTHALAT İHRACAT VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İZMİR-Çeşme	3 YILDIZLI OTEL
FAİK ÇELİK TURİZM İNŞAAT TAAHHÜT YATIRIM VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BURSA	3 YILDIZLI OTEL
FAİK ÇELİK TURİZM İNŞAAT TAAHHÜT YATIRIM VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BURSA	5 Yıldızlı OTELS
ÇAĞRI ÖZEL EĞİTİM VE YURT HİZMETLERİ TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	GİRESUN	YURT
OSMAN GÖKALP SELÇUK-OGS MÜHENDİSLİK	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAMSUN	YURT
"İPEK ÖZEL YURT İŞLETMECİLİĞİ, KONAKLAMA, TUR. İNŞ. HAY. SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ."	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAMSUN	YURT
"AŞIL GIDA, TURİZM, PLASTİK, OTELCİLİK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ."	KOMPLE YENİ YATIRIM	MARDİN	YURT
MB KAPİTAL DANIŞMANLIK VE DİŞ TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ÇANAKKALE	YURT
MEHMET DEMİR	KOMPLE YENİ YATIRIM	ELAZIĞ	YURT
DEDEMAN GAYRİMENKUL GELİŞTİRME ANONİM ŞİRKETİ	MODERNİZASYON	ANKARA	5 yıldızlı OTEL
POLEN TURİZM YATIRIMLARI A.Ş.-Side Corolla	MODERNİZASYON	ANTALYA	5 yıldızlı OTEL
BOSPHORUS OTELCİLİK VE YATIRIM LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	5 yıldızlı OTEL
GÜLELİ TURİZM İNŞAAT TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ÇANAKKALE	4 YILDIZLI OTEL
ÖZGÜNEŞ TURİZM VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	5 yıldızlı OTEL
DURMAZLAR MAKİNA SAN.VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BURSA	4 YILDIZLI OTEL
DURMAZLAR MAKİNA SAN.VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BURSA	4 YILDIZLI OTEL
AYKAN ELEKTRİK İNŞAAT TURİZM VE MADENCİLİK LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUŞ	3 YILDIZLI OTEL
NİMET KUYUMCU AHMET MURAT YİĞİT	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAMSUN	3 YILDIZLI OTEL
ÖZ TURİZM OTELCİLİK VE TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	5 YILDIZLI OTEL
OĞULTÜRK İNŞAAT TURİZM LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANKARA	5 Yıldızlı Termal OTEL
MOLLOVEYİS INN MUSTAFA YÜCEL YILDIRIM	KOMPLE YENİ YATIRIM	RİZE	3 YILDIZLI OTEL
CEYLAN İŞLETME İNŞAAT TURİZM YATIRIM NAKLİYAT SAN. VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	5 YILDIZLI OTEL
ADAKALE TURİZM OTELCİLİK A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	AYDIN	5 YILDIZLI OTEL
ELİT TURİZM YATIRIM A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	VAN	5 YILDIZLI OTEL
NAFİZ NADİR NAS	KOMPLE YENİ YATIRIM	KONYA	3 YILDIZLI OTEL
MEHMET DEMİREL	KOMPLE YENİ YATIRIM	KONYA	4 YILDIZLI OTEL
İNŞA YAPI VE TAAHHÜT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	HATAY	4 YILDIZLI OTEL
OTTOMAN GAYRİMENKUL YAT.İNŞ.-Katar ortaklı	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	APART-Müstakil
TANSALAR TURİZM İNŞAAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ADANA	4 YILDIZLI OTEL
BEDİ ÇANKAYA HÜRRIYET TİCARET	KOMPLE YENİ YATIRIM	HATAY	4 YILDIZLI OTEL
BARANDOĞU TURİZM İNŞ.NAK.ORM.ÜRÜN.TEMİZL.GIDA OTO KİRALAMA ELEKT.			
ELEKTRONİK TAAH.İTH.İHR.TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ARTVİN	1 YILDIZLI OTEL
GÖKSAN KLİNİK FİZİK TEDAVİ SAĞ.HİZM.TUR.VE İNŞ.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	AFYON	4 YILDIZLI OTEL
KILIÇBEY TURİZM İŞLETMELERİ İNŞAAT SAN. VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	4 YILDIZLI OTEL
CEYLAN İŞLETME İNŞAAT TURİZM YATIRIM NAKLİYAT SAN. VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	4 YILDIZLI OTEL
SAKEL GIDA TURİZM TEKSTİL ELEKTRONİK OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAKARYA	4 YILDIZLI OTEL
NARLIGÖL TERMAL OTELCİLİK TURİZM İNŞAAT TAAHHÜT TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	NİĞDE	4 YILDIZLI OTEL
İNCİ GRUP TURİZM VE OTELCİLİK TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAKARYA	3 YILDIZLI OTEL
YILMAZ KARDEŞLER GIDA SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	"TEVŞİ, MODERNİZASYON"	TOKAT	3 YILDIZLI OTEL
KAPTAN OTELCİLİK TURİZM VE TİCARET A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	5 YILDIZLI OTEL
KUZOVA MÜHENDİSLİK TAAHHÜT İNŞ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ELAZIĞ	YURT
AYZEK İNŞAAT TURİZM GIDA TEKSTİL İTH. İHR. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ORDU	YURT
AYZEK İNŞAAT TURİZM GIDA TEKSTİL İTH. İHR. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ORDU	YURT

PROJESİ TEŞVİKE BAĞLANAN FİRMA

PROJENİN TÜRÜ

YATIRIMIN YERİ

TESİS TÜRÜ/SINIFI

PROJESİ TEŞVİKE BAĞLANAN FİRMA	PROJENİN TÜRÜ	YATIRIMIN YERİ	TESİS TÜRÜ/SINIFI
YÜKSEL TURİZM İNŞAAT TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	MODERNİZASYON	İSTANBUL	ÖB
MURAT-A TURİZM TİC. SAN. VE İNŞ. A.Ş.(Tutel Side Yanı)	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	5 YILDIZLI OTEL
DOĞAN ŞAHİN MOBİLYA OTOMOTİV İNŞAAT TEKSTİL SAN. VE İT.C.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ESKİŞEHİR	3 yıldızlı OTEL
AHDEM TURİZM BİJUTERİ İNŞAAT MADENCİLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MARDİN	OTEL
MAVİ GÖL TURİZM KUYUMCULUK İNŞAAT - MEHTAP GÜNAYDIN	KOMPLE YENİ YATIRIM	ADANA	OTEL
İMTAŞ İNŞAAT ENERJİ TURİZM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	KAYSERİ	OTEL
FERAHI TURİZM TARIM ÜRÜNLERİ İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BALIKESİR	OTEL
BOMONTI ULURLARARASI KONGRE VE TURİZM YATIRIMLARI TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	5 YILDIZLI OTEL
POLİTEKS SUNİ DERİ KİMYA İNŞ.TEKSTİL VE SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	OSMANIYE	4 YILDIZLI OTEL
ALAIYE TURİZM TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	4 YILDIZLI OTEL
RÜZGAR GÜLÜ ENERJİ İNŞAAT PETROL TUR.İTH.İHR.VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	UŞAK	4 YILDIZLI OTEL
SU SAĞLIK SPOR SANAYİ VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	YALOVA	4 YILDIZLI OTEL
VARAN OTELCİLİK LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANKARA	5 YILDIZLI OTEL
MAN-PA GIDA TURİZM VE PETROL ÜRÜNLERİ PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	VAN	OTEL
CANYON OTEL NİHAT TEMEL	KOMPLE YENİ YATIRIM	ARTVİN	3 yıldızlı OTEL
İMA MÜHENDİSLİK YAPI İNŞAAT TURİZM SAN. VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	KONYA	4 YILDIZLI OTEL
BOZKUŞ İNŞAAT MAKİNA NAKLİYAT DOĞALGAZ YAYINCILIK TURİZM SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ZONGULDAK	3 YILDIZLI OTEL
ASKA OTOMOTİV VE PETROL ÜRÜNLERİ TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANKARA	4 YILDIZLI OTEL
ERKAYA OTOMOTİV TURİZM İNŞAAT VE TAAHHÜT TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	KAYSERİ	OTEL
ANEMON TURİZM VE İNŞAAT TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ÇANAKKALE	4 YILDIZLI OTEL
YAŞAR AMBALAJ KAĞIT BOBİN HAVACILIK TURİZM SAN.VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İZMİR	Butik OTEL
HATTUŞA SAĞLIK TERMAL TURİZM İNŞ.SAN.VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BALIKESİR	5 yıldızlı OTEL
EKİNCİLER OTELCİLİK TEKNOLOJİ TURİZM İNŞAAT SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ADANA	4 YILDIZLI OTEL
ATA YATIRIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MARDİN	4 YILDIZLI OTEL
ÇAĞAKAN TURİZM İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MARDİN	4 YILDIZLI OTEL
NARŞAH PETROL TURİZM İNŞAAT NAKLİYE MADENCİLİK TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MARDİN	4 YILDIZLI OTEL
İMREN ALAÇATI TATLİCISI TURİZM GIDA İNŞAAT TARIM SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İZMİR	OTEL
ŞİŞLİ GAYRİMENKUL İNŞAAT TURİZM İŞLETMELERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	5 yıldızlı OTEL
ANTAR PAZARLAMA DAĞITIM TİCARET TURİZM İTHALAT İHRACAT A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUĞLA	3 YILDIZLI OTEL
KÜTAHYA SERAMİK PORSELEN TURİZM TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	AFYON	4 YILDIZLI OTEL
DEMİR GEMİ TERSANESİ SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ZONGULDAK	4 YILDIZLI OTEL
TULİP OTELCİLİK SEYAHAT TURİZM İNŞ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BALIKESİR	OTEL
ATIKLER TURİZM GIDA İNŞAAT TEKSTİL SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	3 YILDIZLI OTEL
TUFAN PASTANESİ GIDA VE UNLU MAMULLER SAN. AMBALAJLAMA YEMEK HİZ. TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	TRABZON	YURT
NECİB EĞİTİM HİZ. TEMİZLİK LOKANTACILIK DAY. TÜK. MAD. İNŞ. TAAH. TİC. SAN. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ERZURUM	YURT
OKAN KAMPÜS EĞİTİM YURT VE KONAKLAMA HİZ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BALIKESİR	YURT
GÖZDE KUYUMCULUK İNŞ. MÜTEAHHİTLİĞİ TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAMSUN	YURT
NAZİK EĞİTİM HİZM. İNŞ. TUR. TAŞ. TEKS. GIDA BİLG. OTO KİR. VE OTOMOTİV SAN. VE TİC LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAKARYA	YURT
SAS MİMARLIK MÜTEAHHİTLİK İNŞAAT MALZ. PROJE TURİZM EĞİTİM İŞLETMELERİ TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	HATAY	YURT
SİDAR TURİZM VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	AFYON	5 yıldızlı OTEL
YAKUP FIRAT	MODERNİZASYON	İSTANBUL	2 YILDIZLI OTEL
TAKSİM OTELCİLİK A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	4 YILDIZLI OTEL
ERLER TURİZM SAN. VE TİC.A.Ş.	"TEVŞİ, MODERNİZASYON"	ANTALYA	5 yıldızlı OTEL
ÇİLTUĞ ISI SAN. VE TİC.A.Ş.	TEVŞİ	GAZİANTEP	4 YILDIZLI OTEL
BODRUM DEMİRBÜKÜ OTELCİLİK A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUĞLA	OTEL
VİTAL GRUP SAĞLIK HİZMETLERİ TURİZM İNŞAAT SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	YALOVA	3 YILDIZLI OTEL
GÜRÇAN PETROLÇÜLÜK A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	5 yıldızlı OTEL
ÇAĞLAR İNŞAAT YAPI MALZEMELERİ SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ADANA	3 YILDIZLI OTEL
BERTİZ YATIRIM TARIM TURİZM İŞLETMECİLİK İNŞAAT SAN. VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ÇANAKKALE	3 YILDIZLI OTEL
ÖZBATU İNŞAAT TURİZM SAN. VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ADANA	3 YILDIZLI OTEL
ELİT TURİZM YATIRIM A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	5 yıldızlı OTEL
SİNOP ANTIK TURİZM İNŞAAT TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SİNOP	3 YILDIZLI OTEL
HOL-TUR İNŞ.HAFR.NAKL.TUR.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSPARTA	3 YILDIZLI OTEL
YEŞİL BURSAM TURİZM OTELCİLİK HİZM.GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BURSA	3 YILDIZLI OTEL
BARIŞ TURİZM SEYAHAT TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	AYDIN	OTEL
HASKAN TURİZM ÖĞRENCİ YURDU İNŞ. GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ELAZIĞ	YURT
D OTEL MARMARIS TURİZM İŞLETMECİLİĞİ TİC. VE SAN. A.Ş.	MODERNİZASYON	MUĞLA	4 YILDIZLI OTEL
MARTI OTEL İŞLETMELERİ A.Ş.	MODERNİZASYON	MUĞLA	4 YILDIZLI OTEL
ARTEMİS OTELCİLİK VE KONAKLAMA TESİSLERİ TURİZM LTD.ŞTİ.	MODERNİZASYON	İSTANBUL	5 yıldızlı OTEL
ISLAHATTİN KAHVECİ	KOMPLE YENİ YATIRIM	BOLU	3 YILDIZLI OTEL
İSTANBUL YEDİTEPE EĞİTİM SAĞLIK VE İNŞAAT TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MARDİN	4 yıldızlı OTEL
ELAZIĞ EĞİTİM VE KÜLTÜRE YARDIM DERNEĞİ	KOMPLE YENİ YATIRIM	ELAZIĞ	YURT
KAYA KERESTE SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ADANA	OTEL
SİNOP SULTAN TURİZM VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SİNOP	4 yıldızlı OTEL
İNCO TURİZM VE OTELCİLİK LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	HATAY	4 yıldızlı OTEL
ZORLU YAPI YATIRIM A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	5 yıldızlı OTEL + Kong.Eğlence
SEKKA TURİZM A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ADANA	5 yıldızlı OTEL
KYK TERMAL OTELCİLİK TURİZM AKARYAKIT İNŞAAT TİC. VE SAN. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SİVAS	4 yıldızlı OTEL
ER-İMAOĞLU TURİZM AKARYAKIT İNŞAAT HAYVANCILIK MADENCİLİK SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ERZURUM	3 YILDIZLI OTEL
İZAN OTELCİLİK TURİZM TİC. VE İNŞAAT A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUĞLA	3 YILDIZLI OTEL
BUDAN TURİZM OTOMOTİV PETROL GIDA İNŞ. SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	AFYON	4 yıldızlı OTEL
BOZKURTLAR KOLLEKTİF ŞİRKETİ KENAN BOZKURT VE ORTAKLARI	KOMPLE YENİ YATIRIM	TRABZON	YURT
TÜRKMEN TURİZM İNŞAAT VE TİCARET LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA-Manavgat	4 yıldızlı OTEL
SUAT YAĞCI TURİZM VE OTELCİLİK İŞLETMELERİ A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	OTEL

PROJESİ TEŞVİKE BAĞLANAN FİRMA	PROJENİN TÜRÜ	YATIRIMIN YERİ	TESİS TÜRÜ/SINIFI
UFUK OTELCİLİK TURİZM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA-Avsallar	4 yıldızlı OTEL
SAİT DEMİR TURİZM OTELCİLİK SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MERSİN	4 yıldızlı OTEL
KESKİN İNŞAAT TURİZM TİCARET İTHALAT İHRACAT TEMİZLİK			
HAYVANCILIK ORMAN SU ÜRÜNLERİ SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ARTVİN	3 YILDIZLI OTEL
MBU TURİZM OTELCİLİK TİCARET LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAMSUN	OTEL
HÜSEYİN AYDIN	KOMPLE YENİ YATIRIM	GİRESUN	OTEL
NEŞE EĞİTİM ÖĞRETİM VE TURİZM OTELCİLİK TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ADANA	OTEL
MARTI GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	5 yıldızlı OTEL
B-K İLGAZ TURİZM İNŞAAT YATIRIMLARI VE İŞLETMECİLİĞİ AŞ.	MODERNİZASYON	KASTAMONU	TATİK KÖYÜ
EVYAP TURİZM İNŞAAT TİC.VE SAN.A.Ş.	"MODERNİZASYON, YENİLEME"	ANKARA	3 YILDIZLI OTEL
INTERNATIONAL EMLAK OTELCİLİK TURİZM -GOLD CITY ALANYA	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	Butik
ASTRA YAPI VE İŞLETMECİLİĞİ SAN. VE TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	AFYON	YURT
AYTUR TUR VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	4 yıldızlı OTEL
SU-ME OTEL TURİZM GIDA NAKLİYAT	KOMPLE YENİ YATIRIM	ADANA	OTEL
AYTEKS TEKSTİL GIDA İNŞ. ÜRETİM TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ELAZIĞ	YURT
DELTA BİSİKLET MOTORSİKLET SPOR TURİZM TAŞIMACILIK GIDA SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İĞDIR	3 YILDIZLI OTEL
ELDEMİRLER TURİZM TİCARET LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	DENİZLİ	OTEL
CIHAN ÖZEL ÖĞR. YURDU OKUL EĞİTİM TURİZM İNŞ. GIDA NAK. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BALIKESİR	YURT
HEYAMOLA TATİL KÖYÜ TURİZM VE İNŞAAT LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SINOP	OTEL
POLAT GIDA TEKSTİL İNŞAAT EĞİTİM ÜRETİM TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	TUNCELİ	5 yıldızlı OTEL
BEYEVİ TURİZM İŞLETMECİLİĞİ İNŞAAT SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İZMİR	3 YILDIZLI OTEL
TSS SİLAH VE SAVUNMA SAN.DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	4 yıldızlı OTEL
ERSOY TURİZM İNŞAAT VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUĞLA	OTEL
KURTULUŞ AKAY	KOMPLE YENİ YATIRIM	VAN	3 YILDIZLI OTEL
İREM OTELCİLİK TURİZM İNŞAAT VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	TRABZON	3 YILDIZLI OTEL
CANSIN OTELCİLİK SEYAHAT TURİZM TİC. LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ORDU	3 YILDIZLI OTEL
KAMPÜS YURT VE KONAKLAMA HİZMETLERİ LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAKARYA	YURT
DORUK TEKSTİL KONFEKSİYON SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MANİSA	OTEL
ÇALIŞLAR YAPI MALZ. SANAYİ TURİZM VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	TRABZON	YURT
ÖZNEVPA OTOMOTİV İNŞ. TURİZM PETROL ÜRÜN. NAK. GIDA TARIM TEKSTİL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	NEVŞEHİR	OTEL
İOLA TURİZM İNŞAAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ÇANAKKALE	OTEL
MORAL GIDA TURİZM İNŞ. TAAHHÜT İÇECEK MAD. İTH. İHR. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUĞLA	OTEL
YİĞİTOĞLU TURİZM İNŞAAT OTOMOTİV SANAYİ İÇ VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	NEVŞEHİR	OTEL
KEYLAND TURİZM SEYAHAT VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUĞLA	5 yıldızlı OTEL
ŞÜKRÜ YAĞCI	KOMPLE YENİ YATIRIM	BURSA	3 YILDIZLI OTEL
ATAY TURİZM OTOMOTİV İNŞAAT SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	4 yıldızlı OTEL
AYKUT PETROL ORMAN ÜRN.TUR.İNŞ.NAK.YAK.MAD.MADEN. BETON SAN.VE TİC. LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	DÜZCE	3 YILDIZLI OTEL
BOZBİYİK TURİZM TARIM VE İNŞ.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	DENİZLİ	3 YILDIZLI OTEL
MEKANTAŞ İNŞ. VE TAAH. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	OTEL
"ALMUS ÇAVUŞOĞLU İNŞAAT, MOBİLYA, OTELCİLİK, KUYUMCULUK, NAKLİYECİLİK SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ."	KOMPLE YENİ YATIRIM	TOKAT	4 yıldızlı OTEL
TEMİZKUL TURİZM ENERJİ İNŞAAT GÜBRE GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	KONYA	4 yıldızlı OTEL
GERMANTUR TURİZM TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUĞLA-Sarıgerme	5 yıldızlı OTEL
SEDAT BALCI-MUSTAFA BALCI OTEL TURİZM İNŞAAT ORTAKLIĞI	KOMPLE YENİ YATIRIM	BURSA	OTEL
SAHİL M İNŞ.TURİZM VE YATIRIM TİC.LTD.ŞTİ.	MODERNİZASYON	ANTALYA-Belek	
FLIPPER TURİZM YATIRIMLARI TİC.A.Ş.	MODERNİZASYON	MUĞLA	4 yıldızlı OTEL
ÖZDEM TUR.TİC.VE SAN.A.Ş.	MODERNİZASYON	BATMAN	3 YILDIZLI OTEL
ALTINDAĞ OTELCİLİK YAPI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	MODERNİZASYON	BOLU	OTEL
TEKİROVA ŞAHİNLER TURİZM İNŞAAT VE TİC.A.Ş.	"MODERNİZASYON, YENİLEME"	ANTALYA	5 yıldızlı OTEL
DRİTA TURİZM İNŞAAT VE TİC. LTD. ŞTİ.	"TEVŞİ, MODERNİZASYON"	ANTALYA	4 yıldızlı OTEL
ÖZYER TURİZM SAN. VE TİC.A.Ş.	MODERNİZASYON	MUĞLA	3 YILDIZLI OTEL
OFO İNŞAAT VE TURİZM A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	5 yıldızlı OTEL
ANTALYA PEGAS OTELCİLİK TURİZM İNŞ.TAŞIMACILIK VE TİC.LTD.ŞTİ.	YENİLEME	ANTALYA	4 yıldızlı OTEL
ÖZ İNŞAAT TURİZM PETROL GIDA SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	YENİLEME	ANTALYA	4 yıldızlı OTEL
ÖZDEN TURİZM YAT.İNŞ.TİC. VE KUYUMCULUK A.Ş.	"TEVŞİ, MODERNİZASYON"	ANTALYA	4 yıldızlı OTEL
CÖMERTOĞLU OTELCİLİK VE TİCARET A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	5 yıldızlı OTEL
OZANŞU TURİZM VE GAYRİMENKUL YATIRIM İŞLETMECİLİĞİ A.Ş.	MODERNİZASYON	MUĞLA	4 yıldızlı OTEL
TURSA SABANCI TUR. VE YAT. İŞL.A.Ş.	MODERNİZASYON	MERSİN	5 yıldızlı OTEL
TURSA SABANCI TUR. VE YAT. İŞL.A.Ş.	MODERNİZASYON	ADANA	5 yıldızlı OTEL
AGS OTELCİLİK EMLAK TURİZM -Litvanyalı ortak	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	Butik OTEL
SAMSUN ASOS OTEL TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAMSUN	3 YILDIZLI OTEL
AYDIN NERGİZ TUR. İNŞ. MAD. NAK. HIRD. İTH. İHR.PAZ. SAN. VE TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ELAZIĞ	OTEL
LATİFOĞLU GRUP İNŞAAT TURİZM OTELCİLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANKARA	3 YILDIZLI OTEL
İSMET AYKUT TURİZM İNŞAAT SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İZMİR	3 YILDIZLI OTEL
İKİEL AKARYAKIT İNŞAAT VE TURİZM TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İSTANBUL	OTEL
BURAKKAYA TUR.YAT.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İZMİR	5 yıldızlı OTEL
İPAS TURİZM OTELCİLİK İNŞAAT TAAHHÜT GIDA DENİZ ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ÇANAKKALE	3 YILDIZLI OTEL
ATA TEKNOKENT A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ERZURUM	OTEL
ORTUNÇ TURİZM İNŞAAT GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BALIKESİR	3 YILDIZLI OTEL
AKKAŞLAR İNŞAAT MALZEMELERİ NAKLİYE İNŞAAT TAAHHÜT GIDA TARIM TEKSTİL TURİZM			
İTHALAT İHRACAT PAZARLAMA TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SİVAS	OTEL
FMS OTEL İŞLETMECİLİĞİ SAN.VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANKARA	5 yıldızlı OTEL
BÜYÜKHANLI TURİZM VE OTELCİLİK İŞLETMELERİ OTOMOTİV SAN. TİC.A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	5 yıldızlı OTEL
DEMİREZ OTELCİLİK TURİZM TAŞIMACILIK LTD. ŞTİ.	MODERNİZASYON	İZMİR	OTEL
ÇAĞLAR TURİZM OTELCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	TEVŞİ	GAZİANTEP	OTEL
FORZA TURİZM İŞLETMELERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	5 yıldızlı OTEL

PROJESİ TEŞVİKE BAĞLANAN FİRMA

PROJENİN TÜRÜ

YATIRIMIN YERİ

TESİS TÜRÜ/SINIFI

PROJESİ TEŞVİKE BAĞLANAN FİRMA	PROJENİN TÜRÜ	YATIRIMIN YERİ	TESİS TÜRÜ/SINIFI
MAYER HİZMET İŞLETMELERİ VE İNŞAAT TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	AFYON	YURT
ARAZLAR İNŞAAT NAKLİYAT SAN. VE TİC.LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	GÜMÜŞHANE	YURT
ÖZMAK İNŞAAT TEMİZLİK PETROL ÜR. ÜRETİM İTH. İHR. PAZ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	TUNCELİ	YURT
ÇINAROĞLU İNŞAAT YAPI MALZEMELERİ TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SİVAS	YURT
YASİN MOBİLYA ÇELİK EŞYA İNŞAAT NAKLİYE TURİZM SAN. VE TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ELAZIĞ	YURT
KALE FEZA EĞİTİM HİZMETLERİ A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	KIRIKKALE	YURT
ANTALYA CONSULTING EMLAK İNŞ.TAAH.TEKSTİL TURİZM TİC. VE SAN.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUĞLA	OTEL
BURTEKS TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	GAZİANTEP	OTEL
YILDIZOĞLU OTEL TURİZM İNŞ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAMSUN	3 YILDIZLI OTEL
KELEŞSAN KELEŞLER OTOMOTİV SAÇ İNŞAAT HARFİYAT TAAHHÜT TURİZM SAN. VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ZONGULDAK	3 YILDIZLI OTEL
KENT TURİZM YATIRIMLARI VE İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ESKİŞEHİR	OTEL
LİMAK İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	YALOVA	OTEL
ŞENLER TURİZM İNŞAAT TİC. VE SAN.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MERSİN	4 Yıldızlı OTEL
AYKAN OTELCİLİK TURİZM İNŞAAT MADEN TİC. VE SAN.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	3 YILDIZLI OTEL
POLAT ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİK İNŞAAT TAAHHÜT SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ADANA	3 YILDIZLI OTEL
TAŞEV TURİZM İNŞAAT VE GIDA SAN.TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUĞLA	OTEL
GND YÖNETİM VE TİCARET LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	EDİRNE	OTEL
İNCİ EĞİTİM HİZMETLERİ TURİZM VE OTELCİLİK TİCARET LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	HATAY	OTEL
YILDIZLIKENT TURİZM İNŞAAT TAAHHÜT MADENCİLİK GIDA EĞİTİM HİZMETLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ERZURUM	4 Yıldızlı OTEL
HALİL TURİZM TİCARET İNŞAAT TAAHHÜT GIDA SAN.MADENCİLİK VE İTHALAT İHRACAT LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUĞLA	3 YILDIZLI OTEL
AYGÜN İNŞAAT GIDA TURİZM PETROL ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	KARAMAN	2 YILDIZLI OTEL
SUTEKS SULAR TEKSTİL TURİZM İNŞAAT SAN. VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	KAHRAMANMARAŞ	3 YILDIZLI OTEL
ÇAYDAÇIRA EĞİTİMCİLİK HAYVANCILIK AKARYAKIT TEM.İNŞ.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ELAZIĞ	YURT
ZEYNEP KIZ ÖĞRENCİ EVİ İŞLETMECİLİK TURİZM İNŞAAT SAN. TİC A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	EDİRNE	YURT
ARAZLAR İNŞAAT NAKLİYAT SAN. VE TİC.LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	TRABZON	YURT
BİNGÖL MURAT EĞİTİM KURUMLARI A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BİNGÖL	YURT
PINAR ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ İNŞ.TUR.TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	YURT
SENTEKSTİL KONFEKSİYON PLASTİK VE EĞİTİM HİZMETLERİ SAN. TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	YOZGAT	YURT
GÜROLTEKS TEKSTİL TURİZM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	OTEL
SEMBOL TURİZM VE OTELCİLİK A.Ş.	MODERNİZASYON	MUĞLA	OTEL
TURAB TURİZM VE TİCARET A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	OTEL
KUR İNŞAAT TİC. VE SAN. A.Ş.	"MODERNİZASYON, YENİLEME"	NEVŞEHİR	4 Yıldızlı OTEL
MSN YAPI YATIRIMLARI İNŞAAT TURİZM MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	MODERNİZASYON	BURSA	OTEL
MARTI OTEL İŞLETMELERİ A.Ş.	MODERNİZASYON	MUĞLA	5 yıldızlı OTEL
BAHÇEYAKA YAPI MARKET-MEMİŞ BAHÇEYAKA	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUĞLA	3 YILDIZLI OTEL
NÜZHET OTELCİLİK TURİZM VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	KAYSERİ	4 YILDIZLI OTEL
PERTEK TERMAL SAĞLIK TURİZM TARIM İNŞ. VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ERZURUM	4 YILDIZLI OTEL
AKDEMİR MADENCİLİK İNŞAAT TURİZM NAKLİYAT İTHALAT İHRACAT SAN. VE TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İZMİR	OTEL
"OLSU İNŞAAT TURİZM TİC. LTD.,ŞTİ."	KOMPLE YENİ YATIRIM	İZMİR	OTEL
S TALU TURİZM İNŞAAT TARIM VE GIDA SANAYİ TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ÇANAKKALE	Butik OTEL
DIANA OTEL YATIRIMLARI VE İŞLETMELERİ A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	İZMİR	4 YILDIZLI OTEL
ARKADAŞ TAVUKÇULUK YUMURTA ÜRETİM GIDA İNŞAAT TURİZM PAZARLAMA SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BALIKESİR	3 YILDIZLI OTEL
HASİB TURİZM PETROL İNŞAAT NAKLİYE GIDA TEKSTİL SAN. VE TİC. LTD ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ŞANLIURFA	3 YILDIZLI OTEL
SHT TURİZM SAN.VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	GAZİANTEP	3 YILDIZLI OTEL
AMASİA TURİZM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	KOMPLE YENİ YATIRIM	AYDIN	4 YILDIZLI OTEL
NARİN OTOMOTİV SANAYİ SİGORTACILIK EĞİTİM ÖĞRETİM HİZMETLERİ TURİZM TİCARET LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	HATAY	5 YILDIZLI OTEL
SABA OTEL İŞLETMECİLİK TURİZM İNŞAAT SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAMSUN	3 YILDIZLI OTEL
SİDE TURİZM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	4 YILDIZLI OTEL
ARDEŞEN TURİZM YATIRIMLARI SAN. VE TİC.A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	RİZE	3 YILDIZLI OTEL
T.S. GRUP İNŞAAT NAKLİYAT HAFRİYAT TURİZM MÜŞAVİRLİK VE SERVİS HİZMETLERİ TİCARET LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	TRABZON	3 YILDIZLI OTEL
GÜLSÜM YILMAZ-YILMAZLAR OTELCİLİK TURİZM İNŞAAT TAAHHÜT	KOMPLE YENİ YATIRIM	GİRESUN	3 YILDIZLI OTEL
SELÇUK OTELCİLİK VE TURİZM İŞLETMELERİ A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	KONYA	3 YILDIZLI OTEL
TEOMİDA İNŞAAT VE TURİZM İŞLETMECİLİK YATIRIMLARI LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	BALIKESİR	3 YILDIZLI OTEL
ÖREN TURİZM YATIRIM HİZ. TİC. A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	MUĞLA	3 YILDIZLI OTEL
YTP TURİZM YATIRIMLARI VE İŞLETMELERİ A.Ş.	KOMPLE YENİ YATIRIM	RİZE	4 YILDIZLI OTEL
İNCİ EĞİTİM HİZMETLERİ TURİZM VE OTELCİLİK TİCARET LTD. ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	HATAY	YURT
GÜMÜŞYURT SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	GÜMÜŞHANE	YURT
KAMPÜS YURT VE KONAKLAMA HİZMETLERİ LTD.ŞTİ.	KOMPLE YENİ YATIRIM	SAKARYA	YURT
ANTALYA RASANET GENÇLİK VAKFI İKTİSADİ İŞLETME	KOMPLE YENİ YATIRIM	ANTALYA	YURT
ÇAVUŞOĞLU AKARYAKIT TURİZM DENİZCİLİK NAK.VE TİC.A.Ş.	MODERNİZASYON	SAMSUN	3 YILDIZLI OTEL
DEMİRGRUP TURİZM LOJİSTİK İNŞAAT TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	TAMAMLAMA	ESKİŞEHİR	OTEL
ÇOBAN TURİZM AKARYAKIT PAZARLAMA TAŞIMACILIK VE TİCARET A.Ş.	MODERNİZASYON	MUĞLA	OTEL
SİDE DEFNE 2 TURİZM İŞLETMECİLİK TİCARET A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	4 yıldızlı OTEL
SİDE TURİZM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	4 YILDIZLI OTEL
ŞEFLERA TURİZM İŞLETMECİLİK TİC.A.Ş.	"TEVSI, MODERNİZASYON"	ANTALYA	4 YILDIZLI OTEL
TAKSİM OTELCİLİK A.Ş.	"MODERNİZASYON, YENİLEME"	BOLU	5 YILDIZLI OTEL
KUŞTUR KUŞADASI TURİZM END.A.Ş.	MODERNİZASYON	AYDIN	5 YILDIZLI OTEL
SED-CEM TURİZM ÖZEL EĞİTİM SAĞLIK İNŞAAT SAN(Holiday Inn)	MODERNİZASYON	BURSA	4 YILDIZLI OTEL
BASTIYALI TURİZM İŞLETMELERİ TİC.A.Ş.	MODERNİZASYON	ANTALYA	APART

İkimiz birimiz için.

**Büyüme isteyen tüm KOBİ'ler!
Akbank Turizme Destek Paketi sizin için...**

Akbank olarak, uzman iş ortağınız olabilmek ve birlikte hep daha büyük düşünmek için buradayız. Başladığımız işi birlikte bitirmek, siz büyüdükçe yükselen hedeflerinize beraber yürümek için... Büyüyen ihtiyaçlarınıza göre tasarlanmış, çok özel avantajlarla dolu Turizme Destek Paketimiz ve uzman Müşteri İlişkileri Yöneticilerimizle, her adımda yanınızdayız.

